

Soru ve yanitlarla

**ERKEK
ŞİDDETİNE KARŞI
KADIN DAYANIŞMASI**

Soru ve yanıtlarla
ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

■
Mor Çatı Yayınları

■
Basım

Haziran 2008

■
Basım Yeri

Önsöz Matbaacılık Yayıncılık

■
ISBN

978-975-96190-5-3

■

■
Bu kitabın maliyeti Avrupa Komisyonu Türkiye Delegasyonu tarafından DELTUR/2007/140798 projesi kapsamında karşılanmıştır. Kitabın içeriğinden yalnızca Mor Çatı sorumludur ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıttığı hiç bir şekilde düşünülmemelidir.

■

■
Bütün yayın hakları saklıdır. Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

■

■
MOR ÇATI KADIN SİĞİNAĞI VAKFI

Katip Mustafa Çelebi Mah. Anadolu Sok. 23/7 Beyoğlu İst.

Tel: 0212 292 52 31-32 Faks: 0212 292 52 33

www.morcati.org.tr

ÖNSÖZ

Bu kitap Mor Çatı'da kadınların birbirleriyle neredeyse her gün paylaştığı bilgilerin derlenmesinden oluştu. Soru sorup yanıt vererek ya da yanıt arayarak, destek alıp sığınakta kalarak Mor Çatı ile tanışan kadın sayısı 20 bini aştı. Soru sormak, sessizliği kırabilmenin ilk adımı. Bu kitap da kadınların Mor Çatı'ya en çok sorduğu soruları içeriyor.

Yasalarda yapılan birçok değişikliğin kadınların yaşamına henüz yansımadığı bir dönemden geçiyoruz. Uygulayıcıların ataerkil değer yargıları, şiddete uğrayan kadın ve çocukları desteklemek için gerçekçi bütçelerin ayrılmamış olması kadınlardan yana uygulamaların önünde önemli bir engel. Yasal haklarımızı uygulayıcıların iyi niyetine bakılmaksızın sonuna kadar kullanabilmek istiyoruz. Bunun içinde çoğu kez donanımlı olmaya ihtiyaç duyuyoruz. Bilgilerimizi ve deneyimlerimizi paylaşabilmek büyük önem taşıyor.

Kadına yönelik şiddete karşı mücadelenin bir kamu politikası haline gelebilmesi için gerekli standartlar henüz sağlanabilmiş değil. Adalet, sağlık, sosyal hizmetler, yerel yönetimler, kolluk güçleri gibi konu ile ilgili alanlarda yapılan çalışmalar sosyal devlet anlayışının zorunlu bir sonucu görülmekten çok, "yardım" mantığı içinde yer alıyor. Hangi kurumdan hangi desteklerin hangi süre içinde alınabileceği açık değil. Bu yüzden de şiddetle yüzyüze olan her kadın kendisi ve çocukları için çoğu kez kamu kuruluşları arasında mekik dokumak zorunda kalıyor. Kitabın amacı bu bilgileri de toplayıp başka kadınların ihtiyaç duyduklarında bunlara daha kısa sürede ulaşabilmelerini sağlamak.

Kitaba birçok kadının eli değdi, ayrıca kuşkusuz içeriği çok daha fazla sayıda kadının süzüp getirdiği bilgilerle oluştu. Teşekkür ediyoruz. Ayrıca bu kitabın kadına yönelik şiddete karşı mücadelemizin daha da güçlendiği bir sürecin parçası olması umudunu taşıdığımızı da belirtmek isteriz.

Mor Çatı Kolektifi
2007-2008

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM

Niçin kadın dayanışması?

1. Aile içinde şiddet yaşayan çok kadın var mı?9
2. Ev içi şiddetin yol açtığı sonuçlar neler?9
3. Terk etmek niçin bu kadar zor?10
4. Bazı erkekler de şiddet yaşamıyor mu?10
5. Şiddet sadece fiziksel mi?11
6. Alkolik de ondan mı? Eşim hasta olabilir mi?12
7. Peki kadına yönelik şiddetin kaynağında ne yatıyor?12
8. Feminizm erkek düşmanlığı mı?13
9. Türkiye’de feministler ne yapıyor?14
10. Mor Çatı ve diğer kadın örgütleri nasıl mücadele ediyor?15

II. BÖLÜM

Şiddet yaşıyorum...

11. Bana vurduktan sonra elinde çiçeklerle geliyor, çok pişman olduğunu söylüyor, ne yapmalıyım?17
12. Kendisini şiddet kullanmaya mecbur bıraktığını söylüyor. Suçlu ben miyim?17
13. Deli miyim sizce?18
14. Şiddet uyguladıktan sonra çok pişman olduğunu, kendisini engelleyemediğini söylüyor. Tedavi olursa düzelir mi?18
15. Çok aşığım, affetmeli miyim?19
16. Eski kocam beni ve çocuklarımı hâlâ rahatsız ediyor. Erkek arkadaşlarım olduğu için namussuzlukla suçluyor. Ailem de onun gibi düşünüyor. Kendimi nasıl hissetmem gerektiğini bilemiyorum.19
17. Hem kocamdan şiddet görüyorum, hem de ailem buna katlanmam gerektiğini, boşanırsam beni cezalandıracaklarını, bunun namus meselesi olduğunu söylüyor. Çok korkuyorum. Ne yapabilirim?20

III. BÖLÜM

Çocuklarım için ne yapabilirim?

18. Çocuğumu/çocuklarımı babalarından ayıracağım için üzülüyorum. İlerde beni suçlamalarından korkuyorum. Onlar için katlanmalı mıyım?21
19. Şiddete tanık olmak büyüdüklerinde çocuklarımın yaşamını etkiler mi?21

20. Çocuğuma/çocuklarıma ben de zaman zaman şiddet uyguluyorum.
Çok üzgünüm. Ne yapabilirim?22
21. Çocuğumu/çocuklarımı evde bırakıp kaçmak zorunda kaldım.
Onlar için çok endişeleniyorum22
22. Çocuğumun/çocuklarımın SHÇEK (Sosyal Hizmetler ve
Çocuk Esirgeme Kurumu) tarafından bakımını sağlayabilir miyim?23
23. Çocuğumun cinsel istismara uğradığından şüpheleniyorum.
Belirtileri anlaşılır mı? Ne yapmalıyım?24

IV. BÖLÜM

Henüz çok gencim ama...

24. Erkek arkadaşım çok kıskanç. Beni sevdiği için
baskı yaptığını söylüyor. İnanmalı mıyım?25
25. Erkek arkadaşımın şiddete eğilimi olup olmadığını nasıl anlarım?25
26. Şiddeti daha ilişkimizin başında engellemem mümkün mü?26
27. Henüz lise öğrencisiyim. Eski erkek arkadaşım beni aileme ve
çevreme rezil etmekle, bekâret kontrolü yapılmasını sağlamakla
tehdit ediyor. Bana böyle bir şey yapılabilir mi?26
28. Sık sık cinsel içerikli şakalara, küfürlü konuşmalara maruz kalıyorum.
Uyarmama rağmen bu durum sürüyor.
Bunu cinsel taciz olarak niteleyebilir miyim?27

V. BÖLÜM

Yasal haklarım neler?

29. Aile içinde kadına yönelik şiddet suç değil mi?29
30. Kocam istemediğim halde benimle cinsel ilişki kurmaya çalışıyor.
Zor kullanıyor. Tecavüze uğradığımı bile düşünüyorum.
Kocam olduğu için buna katlanmalı mıyım?30
31. Şiddet gördüğümde nereye başvurmalıyım?30
32. Dün şiddet yaşadım. Hastaneye gitmeye korktum.
Aynı nedenle şikâyet de edemiyorum. Eşimi şikâyet etmeden
sağlık raporu alabilir miyim?31
33. Kadına yönelik şiddet madem bu kadar yaygın,
devlet hangi önlemleri alıyor?32
34. CEDAW (BM Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın
Önlenmesi Sözleşmesi) nedir?32
35. Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK)
şiddete uğrayan kadınlar için neler yapıyor?33

36. Boşanmak istiyorum, ancak kocam evi terk ettiğim için çocukların velayetinin bana verilmeyeceğini söylüyor. Bu doğru mu?	35
37. Eşimin boşanmadan bana nafaka ödemesini sağlayabilir miyim?	35
38. 2003 yılında bir ev satın aldık, ancak ev eşimin üzerine. Boşanırsam ortak yaşadığımız evden vazgeçmem gerekir mi?	35
39. Aile konutu şerhi ne demektir?	36
40. Boşandığım eşim mahkeme tarafından belirlenen nafakayı çok uzun bir süredir ödemiyor. Ne yapabilirim?	37
41. 13 haftalık hamileyim. Kürtaj olabilir miyim?	37
42. Çocuğumun babası beni kandırdı. Evlenmediği gibi ortada bıraktı. Haklarım neler?	38
43. Şiddet görüyorum, ama evimi terk etmek istemiyorum. Haklarımı savunacak bir yasa var mı?	38
44. 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun doğrultusunda mahkemeden koruma emri çıktı. Uygulanmasını nasıl sağlarım?	40
45. 4320 sayılı yasa doğrultusunda eşimin evden uzaklaştırılmasını sağladım. Ancak eşimin kararı ihlal etmesinden, zorla eve girmeye çalışmasından korkuyorum. Evi güvenli hale getirebilmek için neler yapabilirim?	40
46. Resmi nikâhım yok ama birlikte yaşıyoruz, 4320 sayılı yasadan yararlanabilir miyim?	41
47. Eşim bana ve çocuklarıma şiddet uyguluyor. Resmi nikâhımız yok. 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'dan yararlanmak için baroya başvurarak avukat desteği alabilir miyim?	41

VI. BÖLÜM

Sığınakta kalabilir miyim?

48. Gece yarısı çocuklarımla beraber sokakta kaldım. Kendimi ve çocuklarımı nasıl koruyabilirim? Nereye başvurmalıyım?	43
49. Sığınak nedir?	43
50. Sığınakta çocuklarım da kalabilir mi?	44
51. Sığınakta kalırken bir yandan da iş arayabilir miyim?	45

VII. BÖLÜM

Hangi kurumlardan destek alabilirim?

52. Belediye ve kaymakamlıktan destek alabilir miyim?	46
53. Bana destek verebilecek başka örgütlenmeler var mı?	46
54. Sakatım, çalışmıyorum. Devletin herhangi bir desteği var mı?	46
55. Çocuğum zihinsel olarak sakat. Desteğe ihtiyacımız var. Ne yapabiliriz?	47
56. Çalışmak istiyorum, çocuğumu bırakabileceğim ücretsiz bir kreş var mı?	47

57. Ücretsiz yararlanabileceğim meslek kursları var mı?47
58. Boşanmak istiyorum, ancak avukat tutacak param yok. Ne yapabilirim?48
59. Ben ve çocuklarım ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilir miyiz?48
60. Boşandım. Çalışmıyorum. Çocuğumun velayeti bana verildi. Babamın sağlık karnesinden kendim için yararlanabiliyorum. Çocuğumun sağlık sorunları için ne yapabilirim? Ona yeşil kart çıkarabilir miyim?48
61. Çocuklarım için eğitim bursu var mı? Varsa bunları nasıl elde edebilirim?49
62. Mahallemizde yaşlı bir kadın var, bakacak kimsesi yok. Ne yapılabilir?49

VIII. BÖLÜM

Güvenlik planı nedir?

63. Evi aniden terk etmek zorunda kalabilirim, ne yapmalıyım?51
64. Şiddet göreceğimi hissettiğimde evde hangi önlemleri alabilirim?51
65. Ayrıldığım eşim işyerinde beni sık sık rahatsız ediyor, ne yapabilirim?52

IX. BÖLÜM

Tecavüze uğradım...

66. Tecavüze uğradım, ne yapmalıyım?53
67. Yakından tanıdığı bir erkek tarafından tecavüze uğrayan kadınların sayısı çok mu?53
68. Tecavüze uğradım. 5 aylık hamileyim. Çocuğu doğurmak istemiyorum. Ne yapabilirim?54

DESTEK ALINABİLECEK MERKEZLER55

I. BÖLÜM

Niçin kadın dayanışması?

1) Aile içinde şiddet yaşayan çok kadın var mı?

Her 3 kadından 1'i evde fiziksel şiddete maruz kalıyor. Türkiye'de ve dünyada yapılan birçok araştırma erkeklerin evde uyguladıkları şiddetin ne denli yaygın olduğunu ortaya koymakta. İngiltere'de cinayet kurbanı kadınların yüzde 48'i eşleri tarafından öldürülüyor. Türkiye'de sadece 2006 yılında 72 bin 643 kadının şiddete uğradığı biliniyor. Bu kadınlardan 842'si uğradıkları saldırılar sonucunda öldürüldü, yaralanan kadın sayısı 9 bin 317 oldu. Rakamların büyük çoğunluğu kayıt altına alınabilen öldürme, yaralama gibi suçları kapsıyor, oysa ev içinde kadına yönelik olarak işlenen ama kayıt altına alınamayan şiddet suçları bundan çok daha yaygın. Bütün dünyada en yaygın insan hakkı ihlallerinin başında kadına yönelik şiddet geliyor.

İrk, etnik kimlik, din, sınıf ve yaşam biçimleri değışse de kadınların ailede ya da buna benzer yakın ilişkilerde cinsiyetleri nedeniyle şiddete uğramaları ortak bir sorun. Kaynağı da yaşamın her alanında gördüğümüz erkek egemenliğinde, erkekleri kadınlardan üstün tutan değer yargılarında, yasaların, medyanın, eğitim kurumlarının bu eşitsizliği her gün yeniden üretmesinde, kısacası toplumsal ve ekonomik sistemde yatıyor.

2) Ev içi şiddetin yol açtığı sonuçlar neler?

Erkeklerin evde uyguladıkları şiddetin yol açtığı bazı sonuçlar şöyle:

- Fiziksel yaralar, hatta kalıcı sakatlıklar
- Aileden, arkadaşlardan uzaklaştırılma, yalnızlaştırılma
- İşin, gelir getiren olanakların kaybedilmesi
- Evsiz kalma
- Kuruntu, depresyon, özgüven eksikliği gibi duygusal/psikolojik etkiler
- Halsizlik, uykusuzluk gibi sağlık sorunları
- Ölüm

Evsiz kadınlarla ilgili araştırmalar, sokakta yaşamının en önemli nedenlerinden birinin ev içi şiddet olduğunu ortaya koyuyor. İngiltere'de 2002 yılında yapılan bir araştırmaya katılan kadın evsizlerin yüzde 40'ı ev içi şiddet nedeniyle sokakta yaşamaya başladıklarını belirtti. Yine İngiltere'de 2004 yılında yapılan bir suç araştırması ise fiziksel yaralanmaların büyük bir bölümünün ev içi şiddetin sonucu gerçekleştiğini gösterdi. Bu yüzden yaralanan kadınların yüz-

10 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

de 46'sı küçük, yüzde 20'si orta ve yüzde 6'sı şiddetli yaralanmalara maruz kaldı, yüzde 31'i de zihinsel ya da duygusal problemler yaşadı.

3) Terk etmek niçin bu kadar zor?

Şiddet yaşadığımız bir ilişkiyi sürdürürken olduğu gibi bitirirken de risk almış oluruz. Şiddet uygulayan, ayrılırsak başımıza gelecekler konusunda tehditler savurur, gözümüzü korkutmaya çalışır. Gazete haberleri ise kıskançlık cinayetleri ile dolup taşar. Kısaca ilişkiyi bitirme aşaması gerçekten de riskli olabilir.

Bunun yanı sıra ilişkiyi bitirmek konusunda kendimizi hazır hissetmeyebilir, aşağıdaki örneklerde yer alan karmaşık duyguları taşıyabiliriz:

- Değişmesi umudu
- Olan biten nedeniyle utanma,
- Kendi hatamız olduğuna inanma
- Gelecekte duyulan endişe (nereye gideceğim, nasıl para kazanacağım, çocuklarımı nasıl geçindiririm, sürekli gizlenmek zorunda mı kalacağım, çocuklar ne olacak, onları alabilir miyim?)
- Bıkkınlık, güvensizlik
- Aile ve arkadaş çevrelerinden uzaklaştırılmış olma, evden çıkamama, yardım alabileceğimiz merkezlere ulaşmamızın önlenmesi.
- Çocuklar için endişelenme, yalnız bir anne olarak yaşam sürdürmenin zorlukları.

Karar sürecinde destek alabileceğimizi bilmek, bu desteklerin ulaşılabilir olması çok önemlidir. Hem yasal, hem parasal, hem de duygusal desteklere ihtiyaç duyarız. Şiddete karşı kadın dayanışmasını hedefleyen örgütlenmelerle iletişim kurmak, yasal haklarımız konusunda bilgilenmeyi yalnız olmadığımızı fark edip güçlenmemizi sağlar.

4) Bazı erkekler de şiddet yaşamıyor mu?

Aile içinde çok büyük bir oranda kadınlar şiddet yaşıyor. Burada sözü edilen kadınların cinsiyetleri nedeniyle uğradıkları, toplumda kadınların aleyhine işleyen eşitsizlik mekanizmaları sonucu olarak ortaya çıkan şiddettir. Erkeklerin kadınlara uyguladığı şiddet, bedenlerini, emeklerini ve kimliklerini denetim altında tutmaya yöneliktir ve sistemattir. Nadiren bazı kadınların eşlerine şid-

det uyguladığı yolunda bilgiler vardır. Ancak eşlerinin şiddetine, kötü muamelesine maruz kalan erkeklerin oranı tüm araştırmalarda son derece düşüktür.

5) Şiddet sadece fiziksel mi?

Hayır. Şiddetin birçok biçimi bulunur. Örneğin hakaret, aşağılama, küfür vücudumuza zarar vermese bile duygularımızı incitir, bizi yaralar. Hatta kimi zaman duygusal şiddet, fiziksel şiddetten daha fazla hasara yol açabilir.

Aşağıdaki örnekler şiddet içeren bir ilişki içinde olup olmadığınızı anlamaya yardımcı olacaktır:

Yıkıcı eleştiri ve sözel şiddet: bağırma, alay etme, suçlama, isim takma.

Küsmek, baskı uygulamak: parasız bırakmakla tehdit, telefonla görüşmeyi engelleme, intihara kalkışma, çocukları uzaklaştırma, arkadaşlarınıza, ailenize sizinle ilgili yalanlar söyleme, karar alırken seçme hakkı bırakmama.

Kabalık: diğer insanların önünde küçük düşürme, konuştuğunuzda dinlememe, tepki vermeme, size sormadan paranızı alma, çocuk bakımı ya da ev işleri için yardım etmeyi reddetme.

Güveninizi kırma: yalan söyleme, bilgi saklama, kıskançlık, başkalarıyla ilişkinizi denetleme, sözünüzü kesme.

Tecrit etme: telefon konuşmalarını izleme ya da engelleme, nereye gidip nereye gitmeyeceğinizi belirleme, arkadaşlarınızı, akrabalarınızı görmenizi engelleme.

Bıkıp usandırma: sizi izleme, üzerinizde kontrol yaratma, maillerinizi açma, telefonda kiminle konuştuğunuzu denetleme, topluluk içinde sizi utandırma.

Tehditler: kızgın mimikler yapma, fiziksel gücünü kullanarak size göz dağı verme, bağırarak susturma, eşyalarınıza zarar verme, kırma, duvarları yumruklama, bıçak ya da silah gösterme, öldürmekle, zarar vermekle tehdit etme.

Cinsel şiddet: güç kullanma, istenmeyen cinsel davranışları yapmaya zorlama, istemediğiniz halde cinsel ilişkiye zorlama, cinsel yöneliminize bağlı davranışlarınızı değersizleştirme, taciz etme.

12 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

Fiziksel şiddet: yumruklama, tokat atma, vurma, ısırma, çimdikleme, tekmeleme, saç çekme, itip kakma, yakma, boğazını sıkma, bir aletle vurma.

İnkâr: şiddetin olmadığını söyleme, buna sizin neden olduğunuzu söyleme, başkalarının yanında kibar ve sabırlı davranma, affetmeniz için ağlama ve özür dileme, bir daha asla olmayacağını söyleme.

Ekonomik şiddet: Ekonomik özgürlüğü kısıtlama, yani eve para bırakmama veya çok az para bırakma, sürekli her kuruşun hesabını sorma, parayı kullanarak aşağılamaya çalışma.

6) Alkolik de ondan mı? Eşim hasta olabilir mi?

İçki içen ya da uyuşturucu kullanan kişilerin çoğu eşlerine ve aile üyelerine şiddet uygulamaz. Zaten biliriz ki, şiddet uygulayan kişiler, çoğu kez bunu sadece alkolün ya da uyuşturucunun etkisi altında iken yapmaz. Zihinsel sağlık problemlerine gelirse, bu tür problemleri olan kişilerin de büyük çoğunluğu diğerlerini taciz etmez. Küçük bir bölümü şiddet içeren davranışlar gösterebilirler, zihinsel problemlerle şiddet arasında doğrudan bir ilişki yoktur. Dahası ruh sağlığı sorunlarının varlığı biliniyor, bu kişiler tedavi edildiğinde uygunsuz ve kontrolsüz davranışları kontrol altına alınabilir. Şiddet uygulayan, bunu ne zaman, kime, nasıl yapacağı konusunda dikkatlidir, örneğin başkalarının önünde eşine genellikle vurmaz, ya da patronuna şiddet uygulamaz, yani davranışlarının yol açacağı sonuçların farkındadır. “Sarhoştum”, “hatırlamıyorum” gibi gerekçeler öne sürebilir, ancak bu onun sorumluluğunu ortadan kaldırmaz. Ev içi şiddetin özü yoktur ve kökleri daha derindedir, basitçe uyuşturucunun, içkinin etkisi ile açıklanamaz.

7) Peki, kadına yönelik şiddetin kaynağında ne yatıyor?

Şiddetin kaynağında güç ve kontrol isteği yatar. Erkeklerin uyguladığı fiziksel, sözel, duygusal, ekonomik şiddet biçimlerinin kaynağında da kadın bedenini ve emeğini denetim altında tutabilmek, kontrol etmek bulunur. Her durumun kendine özgü olduğunu unutmadan, ortak noktaları aklımızda tutmak yararlı olacaktır.

Yaşamın her alanında karşımıza çıkan erkek egemenliği, erkekleri şiddet uygulamak konusunda cesaretlendirir. Kadınları ise asıl rollerinin ailede bakım hizmetleri ve ev işlerinin yapılması, bu işlerin gerektirdiği uyumu ve itaati göstermek olduğu yönünde biçimlendirir.

Aile, cinsiyete dayalı bu rollerin ilk öğrenildiği kurumdur. Dini kurallar erkeğin kadından üstün olduğu düşüncesini pekiştirir, ordu, kolluk güçleri vb. kurumlar aracılığıyla erkeğin şiddetle ilişkisi güçlendirilir, kadınlar üzerinde hâkimiyet kurmanın şart olduğu ima edilir. Adalet sistemi birçok örnekte açıkça görüldüğü gibi yasalara rağmen, kadınlardan yana işlemez. Medyada kadın ve erkeklerin geleneksel rolleri her gün yeniden üretilerek karşımıza çıkar.

Birçok feminist kuramcı erkeklerin kadınları sömürdüğü, baskı uyguladığı bu iktidar sistemini, toplumsal yapıları ve uygulamaları anlatmak için patriarka (ataerkil sistem) terimini kullanır. Bu sistem tarih boyunca değişerek, ülkeden ülkeye farklılıklar göstererek varlığını sürdürmektedir. Örneğin “namus cinayeti”, “aşk/kıskançlık cinayeti” diye adlandırılan şiddet biçimlerinin temelinde aynı şey, kadın bedeni üzerinde erkeğin “tasarruf yetkisi” yatar.

Hangi sınıfa mensup olursak olalım, toplumda kadınların ezilmesi ve sömürülmesi, çeşitli biçimlerde karşımıza çıkar. Dünyada mülk sahibi kadınların erkeklere oranı yüzde 1'dir. Çalışma yaşamında kadınlar daha az yer alır, “geleşmiş” olduğu söylenen ülkelerde bile kadınların aldığı ücret erkeklerden düşüktür. Ekonomik açıdan erkeğe bağımlı olmak kadının üzerlerindeki güç ve kontrolün sürmesi anlamına gelir. Kadınların evde gerçekleştirdikleri bakım, ev işi gibi hizmetlerin karşılığı bulunmaz, kadınların ev içi emeğine el konur. Karar mekanizmaları içinde yer alamazlar. Mecliste, kadınların temsil oranı yüzde 9'dur, yani 500 erkek milletvekiline karşılık, sadece 50 kadın milletvekili bulunmaktadır. Kadınları erkeğe bağımlı kılan, eşitsizlik üreten bu sistem, aile içinde şiddeti de artırır.

8) Feminizm erkek düşmanlığı mı?

Hayır. Feministler yaşamın her alanında görülen erkek egemenliğine, patriarkaya karşı çıkarlar. Evde bize şiddeti uygulayan, sokakta bizi taciz eden tanıdığımız ya da tanımadığımız erkeklerdir. Bu yüzden biz kadınlar, yalnızca sisteme karşı değil, aynı zamanda sistemin böylece sürmesinden çıkarı olan tek tek erkeklere karşı da mücadele ederiz. Feminizm hem buna işaret eder, hem de erkeklerin toplumda ayrıcalıklı olmasını sağlayan ataerkil düzenin değişmesi için kadın dayanışmasını ve mücadelesini öngörür.

Feminizmin genelde medyada erkek düşmanlığı olarak gösterilmek istendiği, ya da “feminizmin öldüğünün” söylendiği doğrudur. Hatta çok sayıda kadının

14 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

“ben feminist değilim” diye söze başladığını, ardından işyerinde yaşadığı ayrımcılıktan, ya da evdeki adaletsiz işbölümünden şikâyet ettiğini duyarız. Toplumun bütününe bakıldığında kadınlar ve erkekler giderek artan oranda cinsiyetler arası eşitsizlikle ilgilenmektedir. Günümüzde daha çok sayıda kadın kendilerini özgürleştirerek yaşam biçimlerine eğilim göstermekte, ayrımcılığın ortadan kalkmasını talep etmektedir. Bu da feminizmin bugün de önemini koruduğunun kanıtıdır.

Kadınlar hakları için mücadele etmeye başladıkları 18. yüzyıldan bu yana uzun bir yol kat ettiler. Oy ve çalışma hakkı için başlayan ve yasalardaki pek çok ayırıcı maddenin değişmesine, ev içi şiddetin görünür hale gelmesine kadar uzanan mücadele sürecinde feminist kadınların önemli rolü bulunur. Feministler, günümüzde de var olan eşitsizliklere, kadınların ezilme ve sömürülmesine karşı mücadele etmeyi sürdürüyorlar. Feminizm aynı zamanda feminist eleştiri yoluyla felsefeden sanata, toplumbilimden tarihe uzanan çok geniş bir alanda erkek egemenliğini sorgulayan etkin bir düşünce sistemi haline geldi.

9) Türkiye’de feministler ne yapıyor?

Türkiye’de kadınların mücadelesi oldukça eskiye dayanıyor. Osmanlının son dönemlerinde kadınlar söz hakkı, eğitim hakkı, çalışma hakkı, saygın bir yer edinme hakkı, erkeklerin tek taraflı olarak boşanma yetkisinin iptali gibi konularla ilgili olarak mücadeleye başladılar. Görüşlerini savundukları birçok dergi çıkardılar, roman yazdılar, dernek kurdular. 20. yüzyılın başlarında bu derneklerin sayısı iyice artmış, eğitim ve çalışma hakkı konusunda birçok kazanım elde etmişlerdi.

1919 yılından itibaren kadınlar tarafından oy hakkı talep edildi. Kurtuluş Savaşına aktif katıldıktan sonra “büyükannelerimiz” Kadınlar Halk Fıkrası adlı bir de parti kurmak istediler. Buna izin verilmeyince Türk Kadınlar Birliği adıyla bir dernek kuruldu.

80’li yıllar öncesinde daha çok sol hareketler içinde örgütlenen kadınlar, 80’li yılların ortasından itibaren erkeklerden ve devletten bağımsız yapılarda biraraya geldiler. Feminist hareketin ikinci dalgası diyebileceğimiz bu dönemde önce “bilinç yükseltme grupları” oluşturuldu, yayınlar çıkarıldı. Erkek egemenliğinin kadınların bedeni, kimliği, emeği üzerindeki tahakkümüne ve sömürüsüne karşı verilecek mücadelenin yolları açılmış oldu.

1987 yılında erkek şiddetine karşı ilk kez biraraya gelen ve Dayağa Karşı Kadın Dayanışması Kampanyası'nı örgütleyen kadınlar, ardından 1989'da Mor İğne, 1990'da Bedenimiz Bizimdir kampanyalarını yürüttüler. 1990 yılında İstanbul'da Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı, 1993'te Ankara'da Kadın Dayanışma Vakfı sığınakların açılması ve yaygınlaşması, aile içinde kadına yönelik şiddetin sona erdirilmesi amacıyla örgütlendi.

Kadın örgütlenmeleri kısa sürede İstanbul ve Ankara'nın ötesine, Diyarbakır, Antalya, Adana, Mersin, Gaziantep, Eskişehir başta olmak üzere Türkiye'nin dört bir yanına yayıldı. Türk Ceza Kanunu ve Medeni Kanunla ilgili kampanyalar, bunların ardından yasalarda gerçekleştirilen kadından yana değişiklikler kadın hareketinin kazanımları oldu.

Türkiye ölçeğinde da(ya)nışma merkezi ve sığınak faaliyeti yürüten kadın örgütlenmeleri her yıl kurultaylarda bir araya gelerek güçlerini birleştirdi. 4 Temmuz 2006 tarihinde çıkarılan kadınlara ve çocuklara yönelik şiddetin önlenmesi konusundaki başbakanlık genelgesinde şiddete karşı mücadele eden kadınların kurultaylar aracılığıyla dile getirdiklerin taleplerin büyük bir bölümü yer alıyordu. Bu da kadın hareketlerinin kazanımlarından biriydi.

10) Mor Çatı ve diğer kadın örgütlenmeleri nasıl mücadele ediyor?

Türkiye'de kadın örgütlenmelerinin çalışmalarında şiddete karşı mücadele önemli bir yer tutuyor. Çünkü kadına yönelik şiddet, erkek egemenliğinin bir sonucu ve çok yaygın. Birçok da(ya)nışma merkezi ve sığınak açma hazırlığında olan kadın grubu bulunuyor, ama bu faaliyetler olmadan da kadın örgütleri şiddete karşı mücadeleyi gündemlerine alıyorlar. Örneğin Pazartesi dergisi, Filmmor, FKÇ, Gökkuşluğu, Amargi gibi feminist kuruluşlar yaptıkları çalışmalar aracılığıyla şiddete karşı mücadele veriyor.

Mor Çatı, bir yandan dayanışma merkezi ve bağımsız bir sığınak faaliyeti yürütüyor, bu yolla erkek şiddetine karşı kadın dayanışmasını güçlendiriyor, devletin ve belediyelerin açmaları gereken sığınaklarda yapılması gereken çalışmalar için örnek bir model oluşturuyor. Bir yandan da erkek şiddetini doğuran mekanizmaların değişmesi, cinsiyetler arasındaki eşitsizliklerin ortadan kalkması, yetkililerin önlem alması, sorumluluklarını yerine getirmesi için mücadele ediyor.

16 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

Mor Çatı'nın Dayanışma Merkezi aile içinde şiddet yaşamış kadınlara sosyal, psikolojik, hukuksal destek sağlamaktadır. Yürütülmekte olan sığınak faaliyeti ise kadınların şiddetten uzak bir ortamda farklı yaşam seçenekleri oluşturabilmelerinin yolunu açar. Amaç birlikte güçlenmek, birlikte mücadele edebilmektir. Dayanışma merkezine başvuranların kendi kararlarını kendilerinin vermesi hedeflenir, başvuran kadına ne yapması gerektiğini söylemek yerine, karar alma sürecinde onun tüm seçenekleri görebilmesi sağlanır. Verdiği karar ne olursa olsun kadının desteklenmesi, bu kararı uygulayabilmesi için güçlenmesi esas alınır.

Mor Çatı'da müdür ya da yönetim kurulu gibi mekanizmalar bulunmaz, böylece hiyerarşik ilişkiler, bu yolla kurulmuş bir işleyiş oluşmamış, kararların kolektif alınması ve uygulanması sağlanmış olur.

II. BÖLÜM

Şiddet yaşıyorum...

11) Bana vurduktan sonra elinde çiçeklerle geliyor, çok pişman olduğunu söylüyor, ne yapmalıyım?

Şiddet uygulayan kişi, şiddet uyguladığı dönem ile sevecen olduğu, çiçekler getirdiği, hediyeler aldığı dönem arasında gidip gelebilir. Bu davranışlar, gerçekten de kafa karıştırıcıdır, bir umut olduğuna inanmamıza, şiddet uygulayanın değişebileceğini düşünmemize neden olur. Gerçekte, şiddet uygulayan sadece manevra yapmakta, kalmamızı, ayrılma düşüncesinden vazgeçmemizi sağlamaya çalışmaktadır. Şiddet içeren bir ilişki söz konusu olduğunda erkeğin ara sıra sevecen davranması, uyguladığı şiddetin stratejik bir yönü olarak görülür.

Uzmanlar “şiddet döngüsü” adını verdikleri bu sürecin 4 aşamalı gerçekleştiğini belirtiyorlar. Birinci aşamada şiddet uygulayan kişi gerilim yaratır. Kıskançlık, davranışların kontrolü, tehdit vardır. İkinci aşamada şiddetle birlikte kadının tüm yaşamını kontrol altına alma eğilimi görülür. Saldırgan incir çekirdeğini doldurmayacak şeylerden kavga çıkarır. Duygusal ve psikolojik şiddet uygular. Üçüncü aşamada fiziksel şiddet başlar. Bu aşama daha kısa sürer, şiddetin boyutu değişebilir, hemen sonrasında şiddeti uygulayan kişi yaptıklarına bahaneler bulur. Dördüncü aşama “balayı aşaması” olarak bilinir. Bu dönemde şiddet uygulayan erkek gönül almaya çalışılır. Gerilim azalır, şiddet uygulayan affedilmeyi bekler, özür diler, durumun normale dönmesi için genellikle yapıcı bir tavır sergiler. Ta ki tekrar gerilim yaratma aşaması gelene, yani en başa dönene kadar...

12) Kendisini şiddet kullanmaya mecbur bıraktığımı söylüyor. Suçlu ben miyim?

Hayır suçlu siz değilsiniz. Haklı şiddet yoktur. Günümüzde şiddet kabul edilebilir bir sorun çözme yöntemi değildir, kanunlarda cezası olan bir suçtur.

Şiddet uygulayan kişi şiddetin sorumluluğunu üstlenmez ve kendi davranışları için karşısındakini suçlar. “Ben aslında yapmazdım, sen beni zorladın” diyerek şiddet davranışını savunmaya çalışır.

Oysa şiddet, bir sorun karşısında seçilebilecek birçok yoldan sadece bir tanesidir ve çözüm olamayacağı gibi sorumluluğu da uygulayan kişiye aittir. Her ne

18 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

kadar şiddet uygulayan kişi kendini kaybettiğini ve ne yaptığını bilmediğini söylese de şiddetin bilinçli bir tercih olduğu açıktır. Mesela karısını, kızını veya kardeşini döven kişiler genellikle patronlarını dövmezler. Patronlarını dövmek isteseler bile kendilerini tutabilirler, ama eşlerine, kızlarına, kardeşlerine karşı bu zorunluluğu hissetmezler. Şiddetin doruk noktasında bile kapıya polis geldiğinde, şiddeti bırakıp sakin bir şekilde kapıyı açarlar. Hatta bazı kişiler, şiddet uygularken dışarıdan en az fark edilecek ve en az iz bırakacak noktaları seçmeyi ihmal etmezler.

İşte bütün bunlardan dolayı suçlu siz değilsiniz. Hatasız olmayabilirsiniz. Kimse hatasız olmaz. Ama hatalı olsanız bile bu şiddeti hak ettiğiniz anlamına gelmez. Hataları tartışmanın daha kabul edilebilir yolları vardır.

Şiddeti kabul etmeyin! Şiddetin sorumluluğunu kabul etmeyin!

13) Deli miyim sizce?

Hayır. Deli de değilsiniz. Kadının, kendisini suçlamaya, sorgulamaya başlaması, erkek şiddetinin en yaygın sonuçlarından biridir. Uzun zaman boyunca sürekli olarak "sen hastasın, sen delisin, bütün bunlara sen sebep oluyorsun" gibi sözleri duyduktan sonra -hele ki bunlar insanın en yakını olması gereken kişiden geliyorsa- insanın kendinden şüphe duyması çok doğaldır. Ama dikkat ederseniz, şiddet uygulayan kişi dışında size deli olduğunuzu söyleyen yoktur!

Şiddet uygulayan erkekler, toplum içinde farklı bir görüntü sergiler, ailede korkunç şeyler yapsalar bile toplumdaki saygınlıklarını korumaya çalışırlar, hatta çevreden pek çok kişi evde neler olup bittiğinin farkına bile varmaz. Bu durum gerçekten de kafa karıştırıcıdır.

14) Şiddet uyguladıktan sonra çok pişman olduğunu, kendisini engelleyemediğini söylüyor. Tedavi olursa düzeler mi?

Şiddet uygulayan erkeklerin bir kısmı aslında yaptıklarının ardından pişman olurlar. Bu pişmanlıklarında samimi de olabilirler. Ancak pişmanlık, bir sonraki şiddeti önleyen bir tavır ne yazık ki olamaz. Şiddet uygulayan kişilerin pek çoğu öfkelerini doğru noktaya yönlendirmekte ya da tepkilerini kontrol etmekte güçlük çeken kişilerdir. Bu durumun düzelebilmesi olanaksız olmamakla birlikte, oldukça zordur, sabır ve sebat ister. Değişmeyi ve bunun için uzunca bir

dönem çaba harcamayı gerçekten istemek gerekir. Kaldı ki bu da yetmez. Düzenli ve uzun süreli uzman desteği almalı, şiddetin öznel nedenleri ele alınıp ortadan kaldırılabilir.

15) Çok aşığım, affetmeli miyim?

Bunun cevabı kuşkusuz şiddet. Ama aşk aracılığıyla yaşadığımız şiddetin mazur gösterilmeye çalışılması, aşık olunca "akıl baştan gittiğinin" söylenmesi, aşkın kendisine de haksızlık olabilir. Çünkü aşk aynı zamanda bize kendimizi iyi hissettiren, yaşama ve direnme gücü veren bir duygudur. "Şiddetin aşkın doğasında var olduğu" ise aşkın şiddetle hiç ilişkisi olmayan birçok duyguyu da içinde barındırması nedeniyle çok tartışmalıdır.

Çocukluğumuzdan itibaren aşkla ilgili birçok şey duyarız. Masalın birinde aşık olunca kurbağa prene döner, bir efsanede aşık erkek, sevgilisi için dağları derler. Bu anlatılar aracılığıyla erkekler aşta güçlü, kadınlar edilgen gösterilir. Yaşamın kendisinde de tanık olduğumuz egemenlik ilişkilerini aşk söz konusu olduğunda anlaşılabilir bulmayı öğreniriz. Bize söylenen, aşık olan kadının, sevgilisinin her şeyine katlandığı, ona delicesine bağlandığı, onu mutlu ettiğinde kendisinin de mutlu olduğudur. Oysa kendi deneyimlerimizden de biliriz ki, kadınlar bu tür bir ilişkide ezildiklerini kısa sürede fark ederler. Bütün aşklar mutlu sonla bitmediği gibi, insan birden fazla kez de aşık olabilir.

16) Eski kocam beni ve çocuklarımı hâlâ rahatsız ediyor. Erkek arkadaşlarım olduğu için namussuzlukta suçluyor. Ailem de onun gibi düşünüyor. Kendimi nasıl hissetmem gerektiğini bilemiyorum...

Ne yazık ki şiddete uğrayan kadınlar için en tehlikeli dönem ayrılmaya çalıştıkları dönem. Kadınların yüzde 70'i bu dönemde daha fazla şiddete maruz kalıyor. Boşandığınızda, ya da ayrıldığınızda eski eşin şiddeti hâlâ devam ediyorsa, kafa karışıklığı son derece anlaşılır bir durum. Bedenimiz ve hayatımızla ilgili kararların aslında bize değil, babamıza, ağabeyimize, kocamıza ait olduğu düşüncesiyle yetiştiriliyoruz. Bu yüzden başkalarının kabul etmeyeceği davranışlarımız için kendimizi suçlu hissetmemiz mümkün. Eski eş de muhtemelen nasıl suçlu hissedeceğimizi iyi bildiği için bu mekanizmaları kullanmakta.

Şunu hatırlamakta fayda var. Boşandıktan sonra eski eşle devam eden tek bağ çocukların "annesi ve babası" olma hali ile ilgilidir. Çocuklarla ilgili konularda birlikte düşünme ve ortak karar alma söz konusu olabilir. Ancak bunun

20 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

dışında hayatımızla ilgili kararların ve tercihlerin sorumluluğu kendimize aittir. Hayatımıza yeni giren erkek arkadaşımızın şiddet uygulayıp uygulamayacağını anlamak, bu ilişkinin kendimizi ve çocuklarımızı nasıl etkileyeceğini değerlendirmek, kısacası bu ilişkinin ne getirip ne götüreceğini tartmak bir yetişkin olarak en doğal hakkımız. Toplumsal baskılar karşısında hayata geçirmek zor olsa bile gerçek bu. Artı ve eksileri değerlendirerek hayatımızla ilgili kararları ancak biz verebiliriz, başkaları değil.

17) Hem kocamdan şiddet görüyorum, hem de ailem buna katlanmam gerektiğini, boşanırsam beni cezalandıracaklarını, bunun namus meselesi olduğunu söylüyor. Çok korkuyorum. Ne yapabilirim?

Buna katlanmak zorunda değilsiniz. Ne yazık ki yaşadığımız toplumda kadın bedeni, erkeğin yani kocanın ya da babanın malı gibi görülmekte, “namus” gerekçesi ile kadınların bedeni ve cinselliği üzerinde denetim kurulmaya çalışılmaktadır. “Namus” çok tartışmalı bir kavramdır, bize öğretilenler erkek egemenliğini besleyen değer yargılarıyla çok ilişkilidir. Kadın örgütlenmeleri uzun süredir “namus” adına kadınların zarar görmesini engelleyecek çalışmalar yapıyor ve baskı yaşayan kadınlarla dayanışma oluşturuyor. Kısacası durumu umutsuz ve çaresiz görmemelisiniz. Öncelikle ne istediğinize karar vermeniz gerekir. Mor Çatı ya da bulunduğunuz yerdeki kadın örgütlenmelerinden destek alıp ne yapacağınıza ondan sonra da karar verebilirsiniz. Gerekiyorsa bir süre size zarar verebilecek olanların ulaşamayacağı bir sığınakta kalmanız seçeneği olabilir. Bu süreçte yasal olarak ve güvenliğinizi açısından yapılabilecekler, dayanışma merkezi ve sığınak görevlileri ile birlikte gözden geçirilecektir. Tehlikenin ortadan kalktığı kesinleşince kendiniz için farklı yaşam alternatifleri oluşturabilirsiniz.

III. BÖLÜM

Çocuklarım için ne yapabilirim?

18) **Çocuğumu/Çocuklarımı babalarından ayıracağım için üzülüyorum. İlerde beni suçlamalarından korkuyorum. Onlar için katlanmalı mıyım?**

Boşanmayla ilgili olarak çocuklar bu tür suçlamalarda bulunabilir. İçinde bulunduğumuz durumun bizler kadar farkında olmamaları doğaldır. Bunun nedeni yaşları ve konumları olabileceği gibi, babaları ve çevre tarafından yanlış bilgilendirilmeleri de olabilir. Mutsuz bir evlilik sadece çocuklar istiyor diye yürütülemez, hele de şiddeti, kişisel haklara saldırıyı içeriyorsa. Ayrıca evlilikteki mutsuzluk gizlenemeyecek, çocuklara da mutlaka yansiyacaktır. Mutsuz, gerilimli, kavgalı ve şiddet dolu ortamda yetişen çocukların gelecekte ciddi psikolojik sorunları olacağı açıktır. Bizim için doğru seçenek, çoğu kez onlar için de doğrudur. Ayrıca çocukların bu tür sorunları gelecekteki yaşantılarına da taşıyabilecekleri, yaşamlarında olabildiğince doğru örneklerin bulunması gerektiği unutulmamalıdır.

19) **Şiddete tanık olmak, büyüdüklerinde çocuklarımın yaşamını etkiler mi?**

Şiddete tanık olmak, şiddetin yaşandığı bir evde büyüme, şiddete maruz kalmak kadar zarar vericidir, çocukların hayatında oldukça derin izler bırakır. Karşı koyamadıkları, engel olamadıkları durumlar nedeniyle korkup içlerine kapatabilirler. Zaman zaman karşı koymaya çalışıp beceremediklerinde, annelerini ve kendilerini koruyamayacak kadar aciz ve yetersiz hissedebilirler. Bu yetersizlik, ürkeklik hali ileriki yaşamlarında kişiliklerine yansiyebileceği gibi erkek çocukların şiddet kullanmayı, kızların ise şiddeti kabullenmeyi öğrenmeleri mümkündür. Şiddetin çocuklar üzerindeki etkilerini şöyle sıralayabiliriz:

Psikolojik etkileri

Öfke, suçluluk, aşırı korku, yaşını aşan bir sorumluluk duygusu, depresyon, endişe, intikam hayalleri, davranış bozuklukları, dikkat dağınıklığı, duygusal sorunlar, kabuslar, uyku bozuklukları, empati düşüklüğü, kişilik bozuklukları, sosyopatı, takıntılı davranışlar, fobiler.

Beden sağlığı ile ilgili etkileri

Yaralanmalar, kalıcı sakatlıklar, intihar teşebbüsleri, beslenme yetersizlikleri, ölme veya öldürme.

22 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

Toplumsal etkileri

Yalıtılma ve yalnızlık, sosyal hayattan soyutlanma, okul problemleri, evden-okuldan kaçma, kavgacılık, erken evlilikler, erken annelik, kendinden güçsüzlere zarar verme, alkol ve uyuşturucu bağımlılıkları.

Çocuğun kendisine ve dünyaya güven duygusunun gelişmesi yetişkin olma sürecinde çok önemlidir. Aile içindeki şiddet bir çocuğun kendine ve dünyaya olan inancını kökünden zedeler. Ayrılık kararı çocukların babalarından ayrı yaşamaları anlamına gelse bile, şiddet uygulayan bir baba ile yaşamak onların ileride yaşayacakları büyük ve ciddi sorunlara kapı açacaktır.

20) Çocuğuma ben de zaman zaman şiddet uyguluyorum. Çok üzgünüm. Ne yapabilirim?

Evet, zaman zaman çocuklar bizi çıldırtacak noktaya getirip zor durumda bırakabilir. Burada önemli olan sizin bunu bir sorun olarak görmemiz ve değişmek istemenizdir. Nitekim üzüntünüzü açıkça belirtiyorsunuz. Öfke gerçekten de çok güçlü bir duygudur ve bize istemediğimiz şeyler yaptırabilir, ama öfkenin nasıl kontrol edileceğini öğrenebiliriz. Önemli olan saldırganlıktan uzak, şiddet içermeyen, kendimize, çocuğumuza zarar vermeyecek biçimde duygularımızı ifade edebilecek farklı yollar bulabilmektir.

Şiddet uyguladığınız için ne kadar üzgün olduğunuzu çocuğun anlamasını sağlayın. Her ne yaparsa yapsın ona olan sevginizden bir şeyin eksilmeyeceğini, ama bazı davranışlara çok kızdığınızı, bu davranışların hangileri olduğunu ve bunun nedenlerini ona bütün açıklığıyla aktarın. İçinde bulunduğu zorlukları da çok ayrıntılı olmamak koşuluyla anlatabilir ve böylece hissettiklerinizi daha kolay paylaşabilirsiniz.

Çok öfkelendiğinizde başka bir mekâna geçin, ona vurduğunuzda ne kadar incinebileceğini aklınıza getirmeye çalışın, bu sizi şiddet uygulamaktan alıkoyabilir. Ayrıca uzman kişilerden destek alabilir, kendi öfkenizin nedenleri üzerine giderek köklü çözümler bulabilirsiniz.

21) Çocuğumu/Çocuklarımı evde bırakıp kaçmak zorunda kaldım. Onlar için çok endişeleniyorum.

Çocuklarınız yanınızda olmadığı için endişe duyuyor olmanız çok doğal bir duygu. Kaçmak zorunda kaldığınızı belirtmişsiniz. Kuşkusuz en iyisi bu duru-

mu onlara açıklama fırsatı bulabilmiş olmanızdır. Ancak bunu yapamamış bile olsanız, öncelikli olan sizi evden kaçırmaya zorlayan durumdan uzaklaşarak, kendinizi güvende hissedebileceğiniz ve daha sağlıklı düşünüp karar verebileceğiniz bir döneme geçebilemenizdir. Bu noktadan sonra çocuklarınız için ne yapacağınızı düşünebilir ve onlara daha çok yardımcı olabilirsiniz. Çocuklarınıza, evden kaçtığınızda onlar için çok endişelendiğinizi, ancak onlar için de daha güvenilir bir ortam hazırlayabilmek üzere evden kaçırmaya mecbur kaldığınızı ilk fırsatta açıklayın, bu durumda sizi anlamalarını, böylece aranızdaki bağın güçlenmesini de sağlamış olacaksınız.

Çocuklarınızın babalarından veya diğer aile fertlerinden şiddet göreceklere endişesi taşıyorsanız, sizinle birlikte çocuklarınız için de 4320 sayılı yasa gereği koruma kararı verilmesi için talepte bulunabilir ve imkanlarınız dahilinde çocuklarınızı yanınıza aldırarak için uygun yollar deneyebilirsiniz.

Boşanmayı düşünüyorsanız, boşanma talebi ile birlikte velayet talebinde bulunarak, dava sonuçlanıncaya kadar da geçici velayetlerini alıp sizinle birlikte kalmalarını sağlayabilirsiniz.

Boşanmayı düşünmüyorsanız, yine çocuklarınızın bakımının sizin yanınızda daha iyi olacağını ifade ederek SHÇEK'ten (Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu) koruma altına alınmalarını, para ya da eşya yardımı yapılmasını talep edebilirsiniz.

22) Çocuğumun/çocuklarımın SHÇEK tarafından bakımını sağlayabilir miyim?

Çocukların, devletten özel koruma ve yardım alma hakları vardır. Devlet bu görevini çocuk için uygun aile olarak ya da bakımlarının sağlanacağı kurullara yerleştirerek yapabilir.

Önce, size en yakın SHÇEK'e müracaat ederek yardım talebinde bulunmalısınız. Bir sosyal çalışmacı sizinle öngörüşme yapacaktır. Bu görüşmenin sonucunda size para veya eşya yardımı yapılmasına da karar verilebilir. Yardım miktarı ile ilgili olarak "kurumun olanakları ölçüsünde" tanımı kullanılmıştır. Para ve eşya yardımı hizmetinden faydalanmak için çocuk/çocuklarla ilgili "koruma kararı" çıkarılmış olması gerekmez.

24 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

Bir süre bakılamayacağı düşünülen çocuk/çocuklar için “koruma kararı” da talep edilebilir. Haklarında korunma kararı alınmış olan çocuklar için koruyucu aile yanına ya da uygun kuruluşlara yerleştirme, evlat edindirme gibi seçenekler bulunur. Korunma kararı alınmış olsa bile bazı durumlarda çocuğunuzu/çocuklarınızı yanınıza almak ya da görmek istediğinizde bu kararın esnetilmesi mümkün olabilmektedir.

23) Çocuğumun cinsel istismara uğradığından şüpheleniyorum. Belirtileri anlaşılır mı? Ne yapmalıyım?

Çocuklar cinsel istismar konusunda nadiren yalan söyler. Yalan söylediğinin ortaya çıktığı çok özel durumlarda bile, onu böyle söylemeye yönlendiren, zorlayan bir başka yetişkinin olabileceğini biliyoruz. Bu da bir şiddet türü olarak kabul edilmektedir. Çocuğunuzun cinsel istismar konusunda doğruyu söylüyor olması yalan söylüyor olması ihtimalinden çok ama çok daha fazladır. Bazen ilk açıklamaları ve bilgileri tereddütlü olarak ifade edebilir. Rahatladıkça konuşacaktır. Kuşkulu durumlarda araştırmaktan vazgeçmeyin.

Cinsel istismarı açıklayan bir çocuğa sakın bir şekilde yaklaşmalı, onu korkutmadan, suçlamadan, yargılamadan, utandırmadan dinlemeli, ona inandığınızı ve yaşadıklarının onun suçu olmadığını söylemelisiniz. Verdiğiniz tepkilerin çok aşırı olması, bağırarak, aşırı ağlamak, aşırı öfke, onu suçlu hissettirecek ve korkutacaktır.

Çocuğu dinledikten sonra mutlaka ve mutlaka cinsel istismarın bir daha asla tekrar etmeyeceği şekilde çocuğu koruyacak tedbirleri almanız gerekir. Çocuk istediği sürece onunla yaşadıklarını konuşmaktan çekinmeyin. Yaşadığı istismarı tekrar tekrar konuşmak zannedildiği gibi onun olayı unutmasına engel olmayacak, yaşadıkları ile daha iyi baş etmesine ve daha sağlıklı bir şekilde çözümlenmesine yardımcı olacaktır.

Çocuğunuzun cinsel istismara uğradığından şüpheleniyorsanız ya da bunu öğrenmişseniz bunun üzerinde mutlaka ama mutlaka durmalısınız, profesyonel destek almalısınız. Cinsel istismar zannedildiğinden çok daha yaygın, hem kız, hem erkek çocukları hedef alabilen, çocukları çok yaralayan ve doğru müdahale edilmediğinde kalıcı hasar bırakma olasılığı olan, çok ciddi bir şiddet biçimi ve suçtur. Her yaş ve konumdaki çocuğun başına gelebildiği gibi bunu yapanlar genellikle çocukları şekerle kandırmaya çalışan yabancılar değil, çocuğun tanıdığı, güvendiği, hatta sevdiği aile içinde veya dışındaki yakın kişilerdir.

IV. BÖLÜM

Henüz çok gencim ama...

24) Erkek arkadaşım çok kıskanç. Beni sevdiği için baskı yaptığını söylüyor. İnanmalı mıyım?

Kıskançlık sağlıklı sınırlar içinde kaldıkça, veri ve kanıtlara dayandıkça normal kabul edilen bir duygudur. Ama makul olmayan, aşırı boyutlara varan kıskançlık normal kabul edilemez. Güvensiz, şiddete eğilimli ve baskıcı bir kişilik yapısına işaret eder, kendine güvenmeyen, korkak ve endişeli bir kişinin sergilediği zorbalıktır. Aşırı kıskançlık, canımızı yakar. Oysa insan sevdiği birinin canını yakmaz. Bu bakımdan aşırı kıskançlığın sevgiyle hiçbir ilişkisi yoktur. Sevdiğimiz birinin yaşamını her yönden kısıtlamak da bir şiddet biçimidir.

25) Erkek arkadaşımın şiddete eğilimi olup olmadığını nasıl anlarım?

Ne yazık ki bir erkeğin şiddete eğilimli olup olmadığını “kan tahlili” gibi kesin ve tartışmasız bir ölçümle anlayamayız. Ancak kimi belirtiler şiddet eğilimine işaret edebilir:

- Genel olarak öfkeli bir tarza sahip olma, dönem dönem öfke patlamaları yaşama, hoşgörüsüzlük.
- Olayların ve öfkesinin sorumluluğunu üstlenmeme, hatalarını kabullenmeme, her konuda başkalarını suçlama ve hatalı görme.
- Cinsiyetçi bir tavra sahip olma, kadınlar ve erkeklerin nasıl davranması gerektiği konusunda çok kesin yargıların bulunması.
- Genel olarak denetleyici, baskıcı, kısıtlayıcı davranışlar sergileme, gittiğiniz yeri, görüştüğünüz kişiyi, yaşam kararlarınızı kontrol etme arzusu.
- İsteddiği olmadığında küsme, surat asma, kendini acındırma, suçlu hissetmenizi sağlama, duygu sömürsü-asil adı “duygusal şiddet”- yapma.
- Dünyanın onun etrafında dönmesini, doğrudan söylemese bile her zaman onu ve isteklerini sizin isteklerinizin önünde tutmanızı bekleme, bunun olmadığı durumlarda çok sabırsız ve hoşgörüsüz olma.
- Sizin fiziksel, duygusal, cinsel sınırlarınıza saygı göstermeme, kabul etmeme, ihlal etme, “yapma” dediğiniz şeyleri bilerek ve zorlayarak yapma.
- Sizi tam hazır olmadan, bir an önce evliliğe ikna etmeye çalışma, zorlama.
- Aşırı kıskançlık, kıskançlığını normal gibi sunmaya çalışma.
- Bir işte uzun süre çalışmama, keyfi biçimde sık sık iş değiştirme, işteki terslikler için hep başkalarını suçlama.
- Uzun süren arkadaşlıklarının olmaması.

26 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

Önsezilerinize güvenin. Ondan herhangi bir nedenden dolayı korkuyorsanız (bana zarar verir, beni terkeder, beni aldatır vb) bu korkunuzu hafife almayın. Sebepsiz değildir. Karşınızdaki kişiyi iyice tanıyacak zamanı kendinize verin.

Bu göstergelerin hepsi değişik şiddet türlerine işaret eder ve en azından 2-3 tanesinin birarada olması ve bunları sistematik bir şekilde o kişinin davranışlarında görmemiz tehlike habercisidir. Hiçbir davranış evlenince ya da birlikte yaşamaya başlayınca düzelmez, geçmez.

26) Şiddeti daha ilişkimizin başında engellemem mümkün mü?

Şiddeti başından önleme olanağı yoktur, ancak şiddet gösterme potansiyeli olan kişileri tanıyabilirsiniz daha ilişkiye başlamadan onlardan uzak durmayı deneyebilirsiniz. Şiddet gösterme eğilimindeki kişiler çoğu zaman pişman olur ve bir daha yapmayacaklarını söyler, üstelik onlar bu konuda samimidir. Ancak kendi istekleri ile onları şiddete yönelten nedenler konusunda uzun süreli ve kendilerine uygun tedaviye hazır olmadıkları sürece şiddetten vazgeçmeleri olasılığı yoktur. Bu yüzden kimin şiddete daha yatkın olduğunu anlamaya çalışmak, şiddetten uzak durmanın en iyi yoludur. Çocukluğunda gördüğü şiddet, ailede kadına şiddet uygulayan bir modelin bulunması şiddet eğilimini artırabilir, ayrıca sabırsızlık, öfke kontrolünde güçlük çekme şiddet eğilimi habercisi olabilir. Başlangıçta sözde kalan şiddet ilerleyen dönemde fiziksel ve duygusal boyuta taşınabilir.

27) Henüz lise öğrencisiyim. Eski erkek arkadaşım beni aileme ve çevremeye rezil etmekle, bekâret kontrolü yapılmasını sağlamakla tehdit ediyor. Bana böyle bir şey yapılabilir mi?

Yeni Türk Ceza Kanununda "genital muayene" olarak ifade edilen bekâret kontrolünü hâkim veya savcı kararı olmadan yapanlar ve yaptıranlar hakkında üç aydan bir yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. Yani yetkili hâkim veya savcı kararı yoksa sizin isteğiniz dışında böyle bir muayenenin yapılması hukuken mümkün değildir. Hâkimin veya savcının böyle bir karar verebilmesi için ise ortada soruşturması veya kovuşturması yapılan bir suçun varlığı gerekir.

Eski ceza kanununda böyle bir düzenleme bulunmuyordu. Bu nedenle, kişinin rızası olmadığı halde aile fertleri, okul müdürü, yurt müdürü gibi kimseler bekâret kontrolü yaptırabiliyorlardı. Kadının insan haklarına aykırı olan bu durum

nedeniyle intiharla sonuçlanan pek çok üzücü olay yaşandı. Kadın örgütlerinin bu konudaki baskısı sonuç verdi ve 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Yeni Türk Ceza Kanunu'nda yetkili hâkim veya savcı kararı olmadan bekâret kontrolü yapılması suç olarak düzenlendi.

28) Sık sık cinsel içerikli şakalara, küfürlü konuşmalara maruz kalıyorum. Uyarmama rağmen bu durum sürüyor. Bunu cinsel taciz olarak niteleyebilir miyim?

Evet, niteleyebilirsiniz. Cinsel taciz, dolaylı ya da dolaysız sizin isteğiniz dışında, cinsel yönden istismar edilmeniz, mağdur olmanızdır. Bu mağduriyet şaka, küfür vb. biçimlerde yani sözlü olarak da gerçekleşebilir, yazılı ve fiziksel olarak da. Cinsel tacizi uygulayanlar cahil, sapık, kültürsüz erkekler değildir. Erkeklerin kadın bedeni ve cinselliği üzerinde kendilerini hak sahibi görmeleri, mülkiyet ya da sahiplenme tutumu geliştirmeleri cinsel tacize neden olur. Tüm bunları ve ayrıca cinsel tacizin açığa çıkarılmasındaki, kanıtlanmasındaki güçlükleri göz önünde bulunduran feministler cinsel tacizde kadının beyanının yeterli sayılmasını öngörmektedir. Kadın hareketinin mücadeleleri sonucunda değiştirilen Türk Ceza Kanunu'nun 102. maddesi cinsel davranışlarla vücut dokunulmazlığının ihlalinin "cinsel saldırı" olarak tanımlamış, şikâyeti halinde hapisle cezalandırılmasını hükme bağlamıştır.

Boğaziçi Üniversitesi'nin web sitesinde (<http://www.boun.edu.tr>) "Tacizden Korunma Kılavuzu" adı ile yayınlanan bir yazıda cinsel taciz, basit, orta ve ağır olmak üzere 3 düzeyde değerlendirilmekte ve karşı karşıya olduğumuz tutumu anlamamızı kolaylaştıran bir yaklaşım sunulmaktadır:

Basit Taciz:

Tehdit unsuru taşımayan, ancak rahatsız edici, istenmeyen hareketler... Laf atmak, cinsel içerikli şakalar, iltifatlar ya da argo sözcükler kullanmak, flört etmek için ısrarcı davranışlar, pornografik materyal ile rahatsız etmek, kişinin cinsel yaşamıyla ilgili sorular sormak veya dedikodu üretmek vb.

Bunlardan birini ya da birkaçını yaşamışsanız, nedenini belirtip ortamdan uzaklaşabilirsiniz. Tartışma çıkabileceğini, tacizin artabileceğini aklınızda tutun! Eğer tacizciden gelecek mesajlar, ya da bunu açığa çıkarabilecek notlar varsa mutlaka saklayın, ya da kendiniz ayrıntılı not alın.

28 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

Orta Düzeyde Taciz:

Yukarıdaki söz ve davranışların uyarılara rağmen sürmesi.

Bu tür bir tacizle karşı karşıya olduğunuzu düşünüyorsanız, resmi ya da resmi olmayan girişimlerde bulunabilirsiniz. Resmi olmayan girişimlere örnek olarak tacizde bulunan kişiye bundan vaz geçmediği takdirde resmi adımlar atacağınızı sözel veya yazılı olarak duyurmak, bu konuda uzman kişi ve kurumlara danışmak, ortak arkadaş, yönetici gibi üçüncü kişileri aracı olarak devreye sokmak sayılabilir. Resmi girişim örnekleri arasında ise işyerinizde ya da okulda yönetici, danışman vb. kişilere doğrudan yazılı şikâyetle bulunmak, kadın örgütlerinden avukat, psikolojik danışmanlık vb. destek istemek yer alır.

Bu yollara başvurduğunuzda bunu yapan kişi ya da kişilerle tartışmanız, tacizin artması mümkündür, ayrıca çevrenin cinsiyetçi bir bakış açısı ile olumsuz tepki göstermesi de söz konusu olabilir. Tacizciden gelen notları, mesajları saklamayı, olaya ilişkin, attığınız adımlara ilişkin ayrıntılı kayıt tutmayı, varsa tanıklardan destek istemeyi unutmayın!

Ağır Taciz:

Tehdit unsuru içeren ve kişinin davranışlarını kontrol etmeye yönelik, süreklilik ya da şiddet içeren hareketler (takip etme, tehdit etme, telefonda ya da elektronik ortamda sıklıkla rahatsız etme vb).

Ağır tacizde cinsel içerikli teklife uyulmadığında bedel ödeyeceğiniz, ya da bu teklifi kabul etmeniz durumunda hak etmediğiniz kazançlar sağlayacağınız açık açık söylenir ya da ima edilir.

Tehdit unsuru içeren ve güvenliğinizi riske atan bu durumu gerekli yerlere koruma amacıyla bildirmeniz gerekir. Bu kurumlar mesleki, akademik kuruluşlar, kadın da(ya)nışma merkezleri ya da polis, savcı vb. olabilir. Kadın da(ya)nışma merkezleri psikolojik ve hukuksal destek almanızı sağlayacaktır. Bu düzeydeki tacizi yok saymak, güvenliğinizi tehlikeye atabilir. Yukarıda sözü edildiği gibi kayıt tutmalı, bu belgeleri mutlaka güvenli bir yerde saklamalısınız.

V. BÖLÜM

Yasal haklarımız neler?

29) Aile içinde kadına yönelik şiddet suç değil mi?

Eşinin şiddetine maruz kalan kadının karakola başvurduğunda “aile içi olaydır, biz karışamayız” şeklinde yanıt alması ülkede sık karşılaşılan bir olgudur. Halbuki aile içinde kadına yönelik şiddet suçtur. “Aile içi olaydır, biz karışamayız” diyerek gerekli yasal işlemleri yapmayan görevli memurların tavrı yasal değildir, tersine görevi ihmal suçunu işlemiş olurlar.

Bir kimseyi kasten yaralamak Türk Ceza Kanunu'nda suç olarak düzenlenmiş olup bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası öngörülmüştür. (TCK md. 86) Yaralama suçu eşe, çocuklara, kardeşe, babaya, anneye, büyükanneye, büyükbabaya, torunlara yani aile bireylerine karşı işlendiği takdirde ceza artırılmış olup iki yıldan beş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. (TCK md. 86/2) Ayrıca yaralama suçunun aile içinde yaşanması durumunda mağdur şikâyetçi olmasa bile durumu öğrenen polis memuru veya Cumhuriyet Savcısı derhal gerekli yasal işlemleri başlatmak ve “Ailenin Korunmasına Dair Yasa”nın kapsamına giriyorsa mağdurun korunması için aile mahkemesine başvurmak zorundadır.

Aile içinde şiddete maruz kalan pek çok kadın, eşinin veya aile büyüklerinin baskısı nedeniyle yasal yollara başvurmaktan kaçınır. Böylece yaşanan şiddet hasıraltı edilir ve şiddetin devamı mümkün hale gelir. Aile içi şiddet yaşandığında yasal soruşturmanın başlatılabilmesi için mağdurun şikâyetinin gerekmemesi, böylece şiddetin hasıraltı edilmemesi, engelleyici ve caydırıcı olabilmek önemlidir.

Bunların yanı sıra aile hukukundan doğan bakım, eğitim veya destek olma yükümlülüğünü yerine getirmeme veya hamile olduğunu bildiği eşini terk etme, hakaret, tehdit, şantaj, kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma ve alıkoyma gibi eylemler aile içinde meydana gelse de suç olma vasfını yitirmez ve eylemi yapan kişinin cezalandırılması gerekir.

Yasalarda aile içinde kadına yönelik şiddeti düzenleyen bir başka madde evlilik içi tecavüze ilgilidir. (TCK md. 102/2)

30) Kocam istemediğim halde benimle cinsel ilişki kurmaya çalışıyor. Zorlanıyor. Tecavüze uğradığımı bile düşünüyorum. Kocam olduğu için buna katlanmalı mıyım?

Hayır. Karşınızdaki kişi her kim olursa olsun -kocanız bile olsa- sizi istemediğiniz bir şeye zorlama hakkı yoktur. Eşiniz istediği için cinsel ilişkiyi kabul etmek durumunda değilsiniz, cinsel ilişki bir eşlik görevi değildir. İki kişinin de bundan keyif almadığı koşullarda cinsel ilişkiye zorlamak, bunu yapan kişi eşiniz bile olsa tecavüz anlamına gelir ve tecavüz hukuksal açıdan ceza gerektiren bir suçtur, insanın kişilik haklarının ihlalidir. Tecavüzün eşiniz tarafından uygulanıyor olması suçu hafifletmez. 1 Haziran 2005 yılında yürürlüğe giren Türk Ceza Kanunu evlilik içi tecavüzü suç olarak düzenlemiştir. Rızası olmadığı halde eşikle zorla cinsel ilişkiye giren kişi şikâyet halinde cezalandırılır. (TCK md. 102/2)

31) Şiddet gördüğümde nereye başvurmalıyım?

Şiddet yaşadığınızda bulunduğunuz yerdeki en yakın polis merkezine başvurarak yaşadığınız olayla ilgili tutanak tutturmalısınız. Ayrıca muayenenizin yapılabilmesi için bir sağlık kuruluşuna sevkiniz gerekir. Vücudunuzdaki izler kaybolmadan muayene olmak önem taşır. Bu nedenle tutanak yazılmadan önce hastaneye sevkinizin yapılması konusunda ısrarcı olun. Polis tarafından tutanak hazırlanırken yaşadığınız olayı ayrıntılı bir şekilde anlatın, yazılan tutanağı okumadan asla imzalamayın. Eğer anlatımlarınız polis tarafından tutanağa farklı veya eksik geçirilmişse düzeltilmesini isteyin ve ondan sonra imza atın. Tutanağın polis memuru tarafından imzalı bir örneğini mutlaka kendiniz için alın. Eğer bir avukatınız yoksa barodan bir avukat atanmasını isteyebilirsiniz. Böylelikle hem kendinizi yalnız hissetmezsiniz, hem de işlemlerin usulüne uygun ve eksiksiz yapılması sağlanır.

Karakol yerine bir dilekçeyle doğrudan Cumhuriyet Savcılığına da başvurmak mümkündür. Ayrıca şiddet uygulayan kişi eşiniz veya başka bir aile ferdiyse evden uzaklaştırılması için yine bir dilekçe ile Aile Mahkemesi'ne başvurabilirsiniz. Esasında durumu öğrenen Cumhuriyet Savcısının da gerekli tedbirlerin alınması için kendiliğinden Aile Mahkemesi'ne başvurması gerekmektedir.

İlk önce hastaneye gitmişseniz şikâyetinizi hastane polisine iletmeniz mümkündür. Şikâyetçi olmak konusunda henüz karar vermemiş bile olsanız, bir hastaneye başvurarak durumu hekiminizle paylaşabilir, muayenenizin yapılıp

durumunuzun kayıt altına alınmasını sağlayabilirsiniz. Hekimler hasta sırrını saklamakla yükümlüdürler.

Bir sığınağa gitmek istiyorsanız...

Bağlı bulunduğunuz ildeki Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü'ne başvurarak yaşadıklarınızı anlatıp sığınak talebinizi dile getirmelisiniz. Bazı belediyelerin de sığınağı vardır.

Ayrıca bulunduğunuz yerdeki kadın da(ya)nışma merkezlerini arayabilir, buradan hem kendiniz hem de çocuğunuz için destek alabilirsiniz. Birçok merkez hukuksal ve psikolojik destek verebilmektedir. Ayrıca yapacağınız görüşme sizi güçlendirir. Yalnız olmadığınızı fark edip, alabileceğiniz desteklerle ilgili ayrıntılı bilgi edinebilirsiniz.

Avukat ihtiyacınız için...

Bağlı bulunduğunuz ilin barosuna başvurabilirsiniz. Birçok baro bu konularda ücretsiz danışmanlık sağlamaktadır.

32) Dün şiddet yaşadım. Hastaneye gitmeye korktum. Aynı nedenle şikâyet de edemiyorum. Eşimi şikâyet etmeden sağlık raporu alabilir miyim?

Eğer şikâyetçi olmak istemiyorsanız bunu hekiminizle paylaşabilir ve vücudunuzdaki izleri gösteren bir rapor düzenlemesini isteyebilirsiniz. Hekimler hasta sırrı saklamakla yükümlüdürler ancak şiddet aynı zamanda adli bir durum olduğundan bazı hekimler şikâyetçi olmadığınız takdirde rapor vermeyi kabul etmeyebilir. Böyle bir durumla karşılaşırsanız, başka sebepler (düşme, çarpma vb) göstererek bir sağlık raporu almaya çalışabilirsiniz.

Ayrıca bir yakınınıza veya profesyonel bir fotoğraf stüdyosuna vücudunuzdaki izlerin fotoğraflarını çekirtmeniz oldukça yararlıdır. İleride şikâyetçi olmak istediğinizde veya boşanma davasında bu fotoğrafları delil olarak kullanabilirsiniz. Yalnız fotoğrafların size ait olduğunun şüpheye yer bırakmaması ve üzerinde tarih olması gerekir. Bir dayanışma merkezine başvurup danışmanla konuşabilir ve sizin durumunuzu gizlilik içinde raporlamalarını isteyebilirsiniz. Bu raporu dava açmak istediğinizde kullanabilirsiniz.

33) Kadına yönelik şiddet madem bu kadar yaygın, devlet hangi önlemleri alıyor? Devlet, kadına yönelik aile içi şiddeti engellemek için yakın döneme kadar çok az şey yapıyordu, bu bir ölçüde hâlâ geçerli. 1986 yılında devletlere bağlayıcı yükümlülükler getiren Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine (CEDAW) imza atıldı, ancak bu sözleşmenin getirdiği yükümlülükler ne yazık ki yerine getirilmedi. Kadın örgütlerinin uzun yıllar boyunca verdikleri mücadelelerin sonucunda Medeni Kanunda, Türk Ceza Kanunu'nda, Belediyeler Yasası'nda aile içinde kadına yönelik şiddete karşı önlem almaya, sığınakların açılmasına dönük düzenlemeler yapıldı, belediyelerin sığınak açması öngörüldü, 4320 sayılı evden uzaklaştırma ile ilgili yasa yürürlüğe girdi. 4 Temmuz 2006 tarihinde yayınlanan Başbakanlık genelgesi ile aile içinde kadın ve çocuklara yönelik şiddet konusunda Emniyet, SHÇEK gibi kurumlara yükümlülük verildi.

Ancak konu kadına yönelik şiddet olunca özellikle uygulamalarda devletin yürütme gücünü kadınlar lehine kullanmakta çekimser davrandığı açıkça görülüyor. Şiddeti doğuran yapısal eşitsizlikleri ortadan kaldırmaya yönelik çok az adım atılmakta, sığınak sayısı uluslararası standartların ve yasanın çok gerisinde bulunmakta, sığınaklarda kadınların şiddetten uzak bir yaşam kurmaya dönük güçlendirilmesi ihmal edilmekte, 4320 sayılı yasa tam olarak uygulanmamakta. Kadına yönelik aile içi şiddetle ilgili bir devlet politikası belirleyip yaşama geçirmekten, bunun için bütçe öngörmekten çok uluslararası fon örgütlerinden sağlanan dönemlik projeler yeterli sayılıyor.

34) CEDAW (Birleşmiş Milletler Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi) nedir?

"İnsan hakları" kavramının hukuki düzeyde kabulünün ve uluslararası metinlere yerleştirilmesinin tarihi çok eskiye dayanır. Ancak 1970'li yıllara gelene kadar kadınların yalnızca kadın oldukları için karşılaştıkları riskler, insan hakları ihlali olarak düşünülmezdi. Örneğin bireyleri şiddetten koruyan normlar oluşturulurken, kadınları en yaygın şekilde etkileyen ev içi şiddet göz önüne alınmamıştı. Kadınların, yaşam ve vücut bütünlüğü gibi bazı temel insan hakları birçok toplumda açıkça ve sistematik olarak ihlal edilmesine karşın, bu konular uluslararası hukuk metinlerinde ve insan hakları söyleminde göz ardı ediliyordu. Bugün ise dünyanın birçok yerinde kadınlara yönelik süren bir dizi ayrımcı ve kabul edilemez uygulamanın varlığı yadsınmamakta, bu uygulamalar insan hakları ihlali olarak görülmektedir.

Bu genel çerçevede içinde Birleşmiş Milletler'in kısaca CEDAW denilen Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin özel bir önemi vardır. CEDAW, 1979'da kabul edilen ve Birleşmiş Milletler bünyesinde yer alan yedi temel insan hakları sözleşmesinden biridir. Kadına yönelik yapısal ve kişisel şiddetle mücadelede anahtar bir belge olan CEDAW, bildiri ve önergelerden farklı olarak, sözleşmeyi onaylayan ve imzalayan bütün ülkeler için bağlayıcıdır ve uygulanmak zorundadır. 172 devlet bu sözleşmeye taraf olmuştur.

CEDAW Komitesinin 12 ve 19 numaralı Genel Önerileri, taraf devletleri "aile içi şiddet, tecavüz, cinsel saldırı ve diğer toplumsal cinsiyete bağlı şiddet biçimlerinin kurbanlarına yeterli koruyucu ve destek hizmetleri sağlamaya" çağırır. Yine diğer belgelerden farklı olarak CEDAW'ın çıkış noktası eşitlik değil, ayrımcılığın yok edilmesidir. Sözleşme, soyut bir eşitlik anlayışından değil de toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılığın zaten var olmasından yola çıkar. Kadınlar açısından kabul edilemez nitelikte bulunan olumsuzlukların acilen düzeltilmesi için geçici, süreli, etkin ve amaca yönelik önlemler almayı taahhüt eder. Ayrıca haklar kavramını geniş tanımlanır. Sadece siyasi haklardan, vatandaşlık haklarından değil, ekonomik, sosyal, kültürel haklardan söz eder. CEDAW'da bütün bunlar hem kamu, hem özel alan bağlamında göz önüne alınır.

Türkiye Cumhuriyeti 1986 yılından bu yana CEDAW'a taraftır. 2000 yılında bazı fıkralara konan çekinceler kaldırılmış, Ekim 2002'de de CEDAW ihtiyari protokolü TBMM'de onaylanmıştır. İhtiyari protokol, ayrımcılığa uğrayan kadınlara iç hukuk yolları tüketildikten sonra BM CEDAW Komitesine doğrudan şikâyetle bulunma hakkı getirmektedir.

35) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) şiddete uğrayan kadınlar için neler yapıyor?

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK), yasalara ve uluslararası anlaşmalara uygun olarak şiddete maruz kalan kadın ve çocuklarla ilgili önlemler almakla yükümlüdür. SHÇEK'in görevleri ve sorumlulukları 1983 yılında çıkarılan bir yasa ile düzenlenmiştir. Bu doğrultuda 12 Temmuz 1998 tarihinde "Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'na Bağlı Kadın Konukevleri Yönetmeliği" çıkarılmış ve "kadın konukevleri" açılmıştır. Yönetmelik kadın konukevlerinde fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik istismara uğrayan kadınların, "psiko-sosyal ve ekonomik sorunlarının çözülmesi sırasında

34 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

ihtiyaçlarını karşılamak üzere” varsa çocuklarıyla birlikte geçici bir süre kalabilmelerini öngörmekte, bu süre 3 ay olarak belirlenmekte ve ihtiyaç halinde uzatılabilmektedir. Yine aynı yönetmelikte “kadınların durumlarının, aileleri ya da eşleri ile olan anlaşmazlıklarının incelenmesi ve sorunlarının giderilmesine yönelik mesleki çalışmalar yapılması” öngörülmektedir. Mesleki çalışmaların onların “reşit bireyler” oldukları ve “kendi kaderini tayin” ilkesi göz ardı edilmeden yerine getirileceği belirtilmektedir.

SHÇEK kadın konukevleri yönetmeliğinde aşağıdaki durumlardaki kadınların konuk evlerine kabul edileceği aktarılır:

- a) Eşler arası anlaşmazlıklar nedeniyle evini terk eden ya da eşleri tarafından terk edilen ve bu sebeple yardıma ihtiyaç duyan kadınlar,
- b) Fiziksel, cinsel, duygusal ve ekonomik istismara uğrayan kadınlar,
- c) Boşanma veya eşin ölümü nedeniyle ekonomik ve sosyal yoksunluk içine düşmüş kadınlar,
- d) İstenmeyen evliliklere zorlanan kadınlar,
- e) Evlilik dışı hamile ya da çocuk sahibi olan ve bu nedenle ailesi tarafından kabul edilmeyen kadınlar,
- f) Daha önce uyuşturucu, alkol bağımlılığı olup, bu konuda tedavi görmüş ve alışkanlıklarını terk etmiş kadınlar,
- g) Cezaevinden yeni çıkmış olup, yardım ve desteğe ihtiyacı olan kadınlar,
- h) Kontrolleri dışında oluşan çevre koşulları nedeniyle ekonomik ve sosyal yoksunluk içine düşmüş kadınlar.

Alkol ve uyuşturucu madde bağımlılığı olan, fuhuşu meslek edinmiş olan, hükümlü olan ya da adli mercilerce aranan, ruh sağlığı bozuk olan, zihinsel engelli olan, günlük yaşama faaliyetini bağımsız yapmalarına engel olacak düzeyde engelli ya da yaşlı olan, bulaşıcı hastalığı olan ya da sürekli tıbbi tedaviyi gerektirir ağır hastalığı olanların konukevlerine alınmayacağı dile getirilmektedir.

Kadın örgütleri özellikle Kadın Sığınakları ve Da(ya)nışma Merkezleri Kurultayları aracılığıyla SHÇEK’e çok daha fazla bütçe ayrılmasını, böylelikle daha çok sayıda kadın ve çocuğun ihtiyaçlarının bu kurum aracılığıyla karşılanabilmesini, ayrıca SHÇEK’in sivil toplum örgütlenmeleri ile işbirliğine çok daha açık olacak bir şekilde yeniden yapılandırılmasını talep etmektedirler.

36) Boşanmak istiyorum, ancak kocam evi terk ettiğim için çocukların velayetini bana verilmeyeceğini söylüyor. Bu doğru mu?

Mahkeme velayet hususunu değerlendirirken yalnızca çocuğun menfaatini göz önünde bulundurur. Yani çocuğun fikren ve ruhen sağlıklı bir birey olarak yetişebilmesi için kimin velayeti altında bulunması daha uygun olursa velayeti ona verir. Ayrıca Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi gereğince mahkeme, durumu idrak edebilecek ve görüşlerini ifade edebilecek yaşta olan çocukların velayet konusundaki görüşünü almak zorundadır. Bu durumda sizin davada yapmanız gereken evi haklı bir nedenle terk etmek zorunda kaldığınızı (şiddet, baskı, geçimsizlik vb), çocuklarınızın sizin için ne denli önemli olduğunu ve çocuklarınızın geleceği için babasının değil sizin yanınızda yetişmesinin gerekli olduğunu şahit ve varsa diğer delillerle ispat etmektir. Ayrıca anne bakım ve şefkatine muhtaç yaştaki çocukların velayetleri genel olarak anneye verilmektedir. Ancak bu mutlak bir kural değildir. Annenin çocuklarını ihmal etmesi veya toplumca tasvip edilmeyen bir hayat sürmesi gibi gerekçelerle küçük yaştaki çocuğun velayeti babaya da verilebilmektedir. Mahkemeler her olayı kendi şart ve özelliklerine göre inceleyip karar vermektedir.

37) Eşimin bana boşanmadan nafaka ödemesini sağlayabilir miyim?

Eşinizin size nafaka ödemesi için boşanmanız gerekmemektedir. Eşler evlilik birliği devam ederken de güçleri oranında birbirlerine bakmakla yükümlüdürler. Eğer eşinizle birlikte yaşıyorsanız ve eşiniz maddi katkıda bulunmuyorsa nafaka davası açabilir, geçmiş bir yıl ve gelecek yıllar için nafakaya hükmedilmesini sağlayabilirsiniz.

Ayrı yaşayan fakat boşanmamış eşler de birbirlerinden nafaka talep edebilirler. Mahkeme her iki tarafın da ekonomik durumunu ve eve sunduğu katkıyı inceleyerek bir karar verecektir. Yeni Medeni Kanun'un 196. maddesinde ev işlerini gören, çocuklara bakan ve diğer eşin işinde karşılıksız çalışan eşin de aileye ekonomik bir katkıda bulunduğunu kabul etmiştir. Nafaka miktarının belirlenmesinde bu durum göz önünde bulundurulacaktır.

38) 2003 yılında bir ev satın aldık ancak ev eşimin üzerine. Boşanırsam ortak yaşadığımız evden vazgeçmem gerekir mi?

1 Ocak 2002 tarihinden sonra edinilen mallar "Edinilmiş Mallara Katılım Rejimine" tâbidir. Bu nedenle Mahkeme öncelikle boşanmanın koşullarını inceleyip karar verecektir.

36 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

yecektir. Eğer boşanmanıza karar verirse bundan sonra ailenin malvarlığının tasfiyesi aşamasına geçilecektir. Tasfiye yapılırken ailenin evlilik süresince karşılığını vererek edinmiş oldukları malların envanteri çıkarılacak, malların boşanma davası açıldığı tarihteki rayiç değerleri üzerinden hesaplama yapılacaktır. Tasfiye sonucunda borçlu çıkan eş alacaklı çıkan eşe ödeme yapacaktır. Dolayısıyla birlikte satın aldığınız evin mülkiyeti eşinizin üzerinde kalacak, bu evin rayiç değerinin yarısı sizin hanenize alacak olarak yazılacak ve tüm tasfiye yapıldıktan sonra eğer alacaklı çıkarsanız eşiniz size borcunu ödemek zorunda kalacaktır.

1 Ocak 2002 tarihinden önce edinilen mallar ise Mal Ayrılığı Rejimine (eski mal rejimi) tâbidir. Yani tapuda kimin üzerine kayıtlıysa mal ona aittir. Ancak diğer eşin de evin alınmasına parasal katkısı olmuşsa, bu iddiasını ispat etmek koşuluyla katkıda bulunduğu paranın tahsilini talep edebilir.

39) Aile konutu şerhi ne demektir?

Tarafların evlilik birliği devam ederken birlikte yaşadıkları konuta "aile konutu" denilmektedir. Medeni Kanun'a göre, eşlerden biri diğer eşin açık rızası bulunmadıkça aile konutu ile ilgili kira sözleşmesini feshedemez, aile konutunu devredemez veya aile konutu üzerindeki haklarını sınırlayamaz.

Aile konutu eşlerden birinin üzerine kayıtlı olabilir. Bu durumda aile konutunun sahibi olmayan eş tapu kaydına aile konutu şerhi koydurabilir. Böylelikle rızası olmadan aile konutunun devredilmesini veya mülkiyet hakkının sınırlanmasını engeller.

Bunun için dava açılmasına veya bir mahkeme kararına gerek yoktur. Aşağıdaki belgeleri temin ederek evin kayıtlı bulunduğu tapu dairesine gidilerek talebin iletilmesi yeterlidir. Tapu müdürlüğü başvuruyu derhal değerlendirir ve aile konutu olarak kullanılan dairenin üzerine aile konut şerhini işler. Bu işlem hiçbir harca tâbi değildir, maddi külfeti yoktur.

Aile konutu şerhi konulabilmesi için istenen belgeler şunlardır:

1. Muhtardan alınacak ikametgah belgesi
2. Nüfus cüzdanı, pasaport vb. (Bazı tapu müdürlükleri evlilik cüzdanı da istemektedir)
3. Nüfus müdürlüğünden alınacak nüfus kayıt örneği.

4. Varsa bir adet vesikalık fotoğraf.
5. İsteminizi içeren dilekçe.

Dilekçeyi aşağıdaki örneğe uygun bir şekilde yazabilirsiniz:

“Yukarıda nitelikleri yazılı taşınmaz malın maliki/hissedarı bulunan, ekte sunduğum nüfus kayıt örneğinden de anlaşılacağı üzere eşimdir. Yine ekte sunduğum İlçesi, Mahallesi Muhtarlığından aldığım .././..... tarihli İkametgah belgesinden de anlaşılacağı üzere bu taşınmaz malı aile konutu olarak kullanmaktayız. Bu itibarla, Medeni Kanununun 194. Maddesi uyarınca tapu kütüğüne aile konutu şerhi verilmesini arz ve talep ederim.”

40) Boşandığım eşim mahkeme tarafından belirlenen nafakayı çok uzun bir süredir ödemiyor. Ne yapabilirim?

Eski eşiniz mahkemenin kararına rağmen nafakayı ödemez ise bu durumda icra yoluyla borcun ödenmesini kendisinden talep edebilirsiniz. Yapmanız gereken, mahkeme kararının bir suretini size en yakın icra müdürlüğüne götürerek, nafakanın icra kanalı ile eski eşinizden talep edilmesini sağlamaktır. Bu durumda icra müdürlüğünde bir icra dosyası açılacak, bu dosyadan eski eşinize bir tebligat çıkarılarak oluşmuş borçların ödenmesi talep edilecektir. Eğer eşinize tebligat adresinden ulaşamıyor ise ilgili emniyet müdürlüğüne yazı yazılarak zabıta araştırmasına gidilir ve eşinizin adresi tespit edilmeye çalışılır. Ayrıca eşinize ait telefon numaralarından yine icra müdürlüğü aracılığıyla adres sorgulaması yapılabilmektedir. Bunun için müdürlüğün ilgili telefon şebekesi yetkililerine yazı yazması yeterlidir. Uğraşların sonucunda nafakanın hâlâ ödenmemesi durumunda borçlu hakkında hapis cezası bile verilebilmektedir.

41) 13 haftalık hamileyim. Kürtaj olabilir miyim?

Yasal kürtaj süresi 10 haftadır. Gebelik süresi 10 haftayı geçtikten sonra kürtaj yapılabilmesi için tıbbi bir zorunluluk olması gerekir. Tıbbi bir zorunluluğun olup olmadığı tıp biliminin verilerine göre değerlendirilecektir. Rızaya dayalı olsa bile tıbbi zorunluluk bulunmadığı halde gebelik süresi 10 haftayı geçmiş bir kadının çocuğunu düşürten kişi ve buna rıza gösteren kadın hakkında hapis cezası öngörülmüştür.

Delaysıyla yasal kürtaj süresini ne yazık ki geçirmişsiniz. Bu durumda, bir hastaneye başvurarak gerekli tetkikleri yaptırmalısınız. Eğer çocuğun alınması için tıbbi zorunluluk bulunduğu tespit edilirse kürtaj olabilirsiniz.

38 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

42) Çocuğumun babası beni kandırdı. Evlenmediği gibi ortada bıraktı. Haklarım neler?

Babası çocuğunuzu nüfusuna almıyorsa babalık davası açabilirsiniz. Bu davada babalığa hükmedilmesinin yanı sıra doğum giderlerini, doğumdan önceki ve sonraki altışar haftalık geçim giderlerini, gebelik ve doğumun gerektirdiği diğer giderleri isteyebilirsiniz. Ayrıca çocuğunuz için nafaka talep etme hakkınız da vardır. Fakat kendiniz için nafaka talep etme hakkınız bulunmamaktadır.

Babalık davası çocuk doğmadan önce veya sonra açılabilir. Ancak (dikkat!) annenin dava açma hakkı doğumdan bir yıl geçtikten sonra düşer. Bu durumda çocuğa babalık davası açabilmesi için bir kayyım yani yasal temsilci atanması talebiyle sulh hukuk mahkemesine başvurulabilir. Mahkeme anne dışındadır birini kayyım olarak atar. İşte bu kararın kayyım tebliğinden itibaren 1 yıllık süre içerisinde kayyım tarafından babalık davasının açılması gerekir.

Babalık davasını çocuk da açabilir. Çocuk için bir yıllık dava açma süresi, doğumdan sonra kayyım atanmışsa, atamanın tebliğ tarihinde, hiç kayyım atanmamışsa çocuğun ergin olduğu tarihte işlemeye başlar.

43) Şiddet görüyorum, ama evimi terk etmek istemiyorum. Haklarımı savunacak bir yasa var mı?

Şiddet gördüğünüzde evinizi mutlaka terk etmek zorunda değilsiniz. Çünkü 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun sizin değil şiddet uygulayan kişinin evden uzaklaştırılabilmesini mümkün kılmaktadır. Bu kanunun uygulanmasını talep edecek kişiler, aynı çatı altında yaşayan eşler, çocuklar ve diğer aile bireyleri ile mahkemece haklarında ayrılık kararı verilen veya yasal olarak ayrı yaşama hakkı olan veya evli olmalarına rağmen fiilen ayrı yaşayan eşlerden biri olabilir. Aile içi şiddete maruz kaldığını kişinin kendisinin veya Cumhuriyet Başsavcılığı'nın bildirmesi üzerine Aile Mahkemesi Hâkimi kusurlu eş ya da diğer aile bireyleri ile ilgili aşağıdaki tedbirlere veya duruma göre başka bazı tedbirlere hükmedebilir:

- a) Aile bireylerine karşı şiddete veya korkuya yönelik söz ve davranışlarda bulunmaması,
- b) Müşterek evden uzaklaştırılarak bu evin diğer aile bireylerine tahsisi ile bu bireylerin birlikte ya da ayrı oturmakta olduğu eve veya işyerlerine yaklaşmaması,

- c) Aile bireylerinin eşyalarına zarar vermemesi,
- ç) Aile bireylerini iletişim araçları ile rahatsız etmemesi,
- d) Varsa silah veya benzeri araçlarını genel kolluk kuvvetlerine teslim etmesi,
- e) Alkollü veya uyuşturucu herhangi bir madde kullanılmış olarak şiddet mağdurunun yaşamakta olduğu konuta veya işyerine gelmemesi veya bu yerlerde bu maddeleri kullanmaması,
- f) Bir sağlık kuruluşuna muayene veya tedavi için başvurması.

Bu tedbirler en fazla altı ay süreyle verilebilir ancak süre dolduktan sonra da durum devam ediyorsa yeniden koruma kararı talep edilebilir. Dolayısıyla aile içi şiddete maruz kaldığınız takdirde şiddet uygulayanın müşterek evden uzaklaştırılarak bu evin size ve çocuklarınıza tahsisini Aile Mahkemesi Hâkimliğinden bir dilekçeyle talep edebilirsiniz. Ayrıca şiddet uygulayan, evin geçimini sağlayan veya katkıda bulunan kişiye nafaka da talep edebilirsiniz. Bu işlem hiçbir harca tâbi değildir.

Eğer durum savcılığa intikal etmişse Cumhuriyet Savcılığının kendiliğinden durumu Aile Mahkemesine bildirmesi gerekmektedir. Ancak uygulamada Cumhuriyet Savcılarının yalnızca sıradan bir darp olayı gibi işlem yapmakla yetindikleri ve Aile Mahkemesine bildirimde bulunmadıkları görülmektedir. Bu nedenle şikâyetinizi yaparken şiddetten korunmanız için Aile Mahkemesine bildirimde bulunulmasını talep etmeniz ve talebinizi tutanağa geçirtmeniz faydalı olacaktır.

Bu kanunun amacı vakit kaybetmeksizin acil şekilde gerekli koruyucu tedbirlerin alınmasını sağlamaktır. Bu nedenle başvuru yapıldığında duruşma açmadan, şiddetin kanıtlanması için rapor vb. aranmadan gerekli tedbirlere hükmedilmesi gerekir.

Bahsi geçen Ailenin Korunmasına Dair Kanun'da belirtilen şiddet kavramı yalnızca fiziksel şiddeti değil sözel ve duygusal şiddeti de kapsamaktadır. Örneğin eşiniz size fiziksel şiddet uygulamıyor olsa bile size para vermemesi, artık yaşlandığınızı ve çekici olmadığınızı söyleyerek sizi aşağılaması, kendinize olan güveninizi sarsıcı sözler kullanması duygusal şiddete uğradığınızı anlamına gelir. Bu tür sözel ya da duygusal şiddete uğradığınız durumlarda da bahsi geçen yasadan yararlanmayı talep edebilirsiniz.

40 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

44) 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun doğrultusunda mahkemeden koruma emri çıktı. Uygulanmasını nasıl sağlıyorum?

4320 sayılı yasa gereğince verilen koruma kararı Cumhuriyet Savcılığı kanallıyla karakola gönderilir ve karar şiddet uygulayana tebliğ edilir. Koruma kararına uygun davranılıp davranılmadığı, aile fertlerinin ikamet yerindeki karakol tarafından izlenerek tutanağa bağlanacaktır. Bunun için karakol tarafından;

- a) Mağdurun bulunduğu konutun haftada bir kez ziyaret edilmesi,
- b) Birinci derece yakınları ile iletişim kurulması,
- c) Komşularının bilgisine başvurulması,
- ç) Oturulan yerin muhtarından bilgi alınması,
- d) Bulunduğu konutun çevresinde araştırma yapılması, gerekir. (Yönetmelik md.15/3)

Düzenleme böyle olsa da uygulamada kararın tebliğ edilmesi ve uygulanmasının takibi konusunda gerekli özen ve dikkatin gösterilmediği dikkat çekmektedir. Bu nedenle eğer şartlarınız elveriyorsa ilgili karakola giderek durumu aciliyetini anlatmanız ve dosyanızı takip etmeniz, işlemlerin hızlanması açısından faydalı olacaktır.

Koruma kararının tebliğ edilmesinden sonra yeniden şiddete maruz kalmanız veya kararda yazılı diğer tedbirlerin ihlal edilmesi halinde bu durumu öğrenen karakolun sizin şikâyetinize gerek kalmadan soruşturma yaparak evrakı en kısa sürede savcılığa göndermesi gerekmektedir.

Cumhuriyet Savcılığı koruma kararına uymayan kişi hakkında sulh ceza mahkemesinde dava açacaktır. Koruma kararının ihlali halinde 3 aydan 6 aya kadar hapis cezasına hükmolunur.

45) 4320 sayılı yasa doğrultusunda eşimin evden uzaklaştırılmasını sağladım. Ancak eşimin kararı ihlal etmesinden, zorla eve girmeye çalışmasından korkuyorum. Evi güvenli hale getirebilmek için neler yapabiliriz?

Bu durumda alabileceğiniz kimi basit önlemler şunlar olabilir:

- Yeni kapı ve pencere kilitleri taktirmek.
- Pencere demiri taktirmek.
- Yangın çıkarılması ihtimaline karşılık yangın söndürücü bulundurmak.
- Eve yaklaşıldığında ışıkların yanacağı bir dış cephe aydınlatma sistemi kurmak.

- 4320 belgesinin, yani koruma emrinin bir kopyasını hemen bölgedeki polis karakoluna vermek
- Bu belgeyi evde unutmuyacağınız bir yere saklamak, ev dışında da yanınızdan ayırmamak
- Koruma emri kararı ile ilgili konularda aramak için avukatınızın, da(ya)nışma merkezlerinin vb. telefon numaralarını güvenli bir yerde tutmak.
- Kocanız koruma emrini ihlal ederse polisi ya da avukatınızı hemen aramak ve bunu rapor etmek.
- Eğer polis yardım etmezse avukatınız aracılığıyla polis karakolu hakkında şikâyetle bulunmak.
- Çalıştığınız işyerindeki yetkiliye, arkadaşlarınıza, ailenize ve diğer ilgili kişilere koruma emri hakkında bilgi vermek.
- Eğer koruma emri tahrip olur ya da kaybolursa, savcılığa gidip başka bir kopyasını almak.

46) Resmi nikâhım yok ama birlikte yaşıyoruz, 4320 sayılı yasadan yararlanabilir miyim?

4320 sayılı yasanın koruma şemsiyesine giren kişiler şunlardır:

- Eş ve çocuklar
- Aynı çatı altında yaşayan diğer aile fertleri
- Mahkemece ayrılık kararı verilen veya yasal olarak ayrı yaşama hakkına sahip olan veya evli olmalarına rağmen fiilen ayrı yaşayan aile bireyleri.

Görüldüğü üzere resmi nikâhı olmadan birlikte yaşayan kişiler bu yasanın kapsamına alınmamıştır. Bu düzenleme, yasa koyucular açısından evli olmayan kadınların acil ve etkili korunmaya değer bulunmadıkları anlamına gelir. Evli olanlar ile olmayanlar arasında yaratılan bu haksız ayırım sonuçta yine kadınları ve çocukları mağdur etmektedir.

47) Eşim bana ve çocuklarımıza şiddet uyguluyor. Resmi nikâhımız yok. 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'dan yararlanmak için baroya başvurarak adli yardım alabilir miyim?

Yukarıda ayrıntılarıyla açıkladığımız gibi Ailenin Korunmasına Dair Kanun resmi nikâh olmadan birlikte yaşayan bireyleri kapsamına almamaktadır. Bu durum, resmi nikâhı olmayan kadınların ve çocuklarının şiddet karşısında etkili bir şekilde korunamamasına neden olmaktadır. Barolar da genel olarak bu tip başvurulara avukat atamamaktadır. Oysa Avukatlık Kanunu'nun 76. madde-

42 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

sine göre baroların amaçlarından biri hukukun stnlgn ve insan haklarını savunmak ve korumaktır. Dolayısıyla barolar, kadının insan haklarının korunması amacıyla kanunlardaki eksikliklerin ve uygulamadaki sorunların giderilmesi için çalışmak ve baskı unsuru oluŐturmakla ykmldrlere. Bu nedenle söz konusu yanlış uygulamadan dönülerek kadınların medeni hallerine bakılmaksızın avukat atanması gerekmektedir. Nitekim bazı mahkemeler, Ailenin Korunmasına Dair Kanun'un amacını ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası sözleŐmeleri dikkate alarak koruma kararı vermektedirler.

Diğer yandan maruz kaldığınız Şiddet veya Şiddet tehdidi karşısında suç duyurusunda bulunmak için bulunduğunuz ildeki baroya müracaat edebilirsiniz. Yapılan inceleme sonucu avukat yardımından yararlanacak maddi gücünüzün olmadığı tespit edildiğinde tarafınıza ücretsiz bir avukat atanacaktır.

VII. BÖLÜM

Sığınakta kalabilir miyim?

48) Gece yarısı çocuklarımla beraber sokakta kaldım. Kendimi ve çocuklarımla nasıl koruyabilirim? Nereye başvurmalıyım?

Öncelikle polise veya jandarmaya giderek korunma talebinde bulunabilirsiniz. Her şeyden önce bu sizin en doğal vatandaşlık hakkınız. Ayrıca, polisten veya jandarmadan hem çocuklarınızla beraber yaşadığınızı şiddetten dolayı, hem de sokakta can güvenliğinize yönelebilecek tehditleri önlemek amacıyla 4 Temmuz 2006 tarihli Başbakanlık Genelgesine (Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler) dayanarak destek talebinde bulunabilirsiniz. Eğer polise veya jandarmaya ulaşamadığınız bir yerde iseniz, telefonla Alo 183 Aile, Kadın, Çocuk ve Sosyal Hizmet Danışma Hattı'nı arayarak durumunuzu anlatabilirsiniz. Alo 183 hattı çalışanları sizi dinledikten sonra gerekli görürlerse ve bölgede mobil ekipleri varsa bulunduğunuz yere göndereceklerdir. Bölgenizdeki en yakın karakolla onların temasa geçmesi de mümkündür. İstanbul ili içerisinde yaşıyorsanız Hürriyet Gazetesi ve İstanbul Valiliği tarafından yürütülen, 24 saat açık olan Acil Yardım Hattını (0212 656 9696) arayarak destek isteyebilirsiniz.

49) Sığınak nedir?

Bu kitapta sözü edilen sığınaklar, ev içinde şiddete uğrayan kadınların can güvenlikleri nedeniyle çocukları ile birlikte kalabildikleri şiddetsiz bir ortamda kendileri ve çocukları için karar alabildikleri, yaşamlarının rotasını belirleyebildikleri, adreslerinin kesinlikle gizli tutulduğu/tutulması gereken mekânlardır. Can güvenlikleri sağlandıktan sonra, kadın ve çocuklar sığınakta kaldıkları süre içinde psikolojik, sağlık, eğitim, sosyal ve hukuki ihtiyaçları doğrultusunda destek almalıdırlar/alırlar.

Sığınak düşüncesinin özü, hayatın her alanında eşitsizliğin ve ayrımcılığın sonlandırılmasını isteyen, 1960'ların ve 1970'lerin feminist hareketlerine dayanır. Feminist kadınlar 40 yılı aşkın bir süredir kadına yönelik şiddete karşı mücadelede sığınakların vazgeçilmez önemini vurgulamışlar, sığınakların yaygınlaşmasını, feminist analizlerin sığınak işleyişinde temel alınmasını sağlamışlardır. Kadınların kadınlara destek olması, yani dayanışma, kadınlardan yana taraf olmak, yani kadınların yaşadıkları şiddetin kanıtını sunmak zorunda olmamaları, onların söylediklerine inanmak ve önyargısız davranmak, sığı-

44 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

naktaki çalışmaların esasını oluşturur. Benzer deneyimleri yaşamış kadınların bir araya gelmesi, şiddetin kişisel değil, toplumsal bir sorun olduğunu, şiddetin sonlandırılabilceğini ve birlikte yaşamının pek çok biçimi olabileceğini anlama şansı verir. Sığınaklarda şiddete yol açan egemenlik ilişkilerini yeniden kurmamak için hiyerarşiden uzak durmaya çalışan, ekip çalışmasına dayanan işleyişler benimsenir.

Avrupa Birliği normları 7 bin 500 kişilik nüfusa karşılık, bir kadına çocuğu/çocukları ile birlikte bir sığınak yeri (oda ya da yatak, yataklar) ayrılmasını öngörür. Türkiye'de Belediyeler Yasasında da nüfusu 50 bin olan her yerde sığınak açılması belirlenmiştir. Türkiye'de kadın hareketi 80'li yıllardan bu yana sığınakların açılması yönünde çalışmalar yapmakta, bu alanda mücadele veren kadın örgütleri deneyimleri aracılığıyla sığınaklar konusunda ilkeler geliştirmeye çalışmaktadır.

Bir sığınak, yaş, din, milliyet, etnisite, cinsel yönelim, sakatlık, yasal, toplumsal, ekonomik, medeni durum, politik bağlılık konularında ayırım yapmaksızın tüm kadınlara açık olmalıdır. Eğer bir kadın henüz reşit olmamışsa, yasal güçlükler ortaya çıkabilir ayrıca genç kadınların kendilerine özgü ihtiyaç ve sorunları bulunur. Bu durumda çocuklara yönelik sosyal hizmet sunan yetkililerle işbirliği yapılması ve genç kadınlar için ayrı sığınakların oluşturulması önemlidir.

Kadın sığınaklarındaki sıkışık yaşam koşulları ve bu nedenle mahremiyetin azlığı, erkek çocuklar için bir yaş limiti koymayı makul kılar. Ancak eğer erkek çocuklar yaşları nedeniyle sığınağa kabul edilmezlerse, onlara bir yurtda ya da başka bir yerde barınak sağlamak sığınanın görevidir.

Sığınakla eşgüdümlü çalışan bir danışma merkezinin bulunması, böylece sığınakta kalmayan kadınlara da destek sağlanabilmesi, kadınlara daha fazla sayıda seçenek sunulabilmesi son derece önemlidir.

50) Sığınakta çocuklarım da kalabilir mi?

Çocukların büyük bir bölümü şiddet sırasında ya aynı odada, ya da yan odaların birinde bulunur. Şiddete tanık olur, annelerini korumayı dener, sık sık kendileri de şiddete uğrar. Amerika'da yapılan bir araştırma kadınların ev içinde şiddete uğradığı durumların yüzde 70'inde çocukların da şiddete maruz kaldığını göstermiştir.

Dolayısıyla çocukların sığınakların sağladığı güvenli ortama ve desteğe en az anneleri kadar ihtiyaçları bulunmaktadır. Kadın sığınakları aynı zamanda çocuk sığınaklarıdır. Çünkü bütün dünyada sığınakta kalanların yarısından fazlası çocuktur. Şiddetle ilgili deneyimlerle başa çıkma konusunda çocuklara yardım ve destek sağlanması şarttır. Ancak olanaksızlıklar ya da bakış açısı nedeniyle sığınaklarda çocuklar gereken desteği bulamayabilir. Oysa burada kalmakta olan çocuklar mutlaka birey olarak düşünölmeli sığınak düzenlenirken ve sığınak faaliyetleri sırasında onların farklı ihtiyaçları dikkate alınmalıdır.

51) Sığınakta kalırken bir yandan da iş arayabilir miyim?

Sığınakta kaldığınız süre içinde iş arayabilir ve bulduğunuz işlerde çalışabilirsiniz. Sığınak çalışanlarını iş aradığınız konusunda bilgilendirirseniz kendilerine gelen talepleri size ulaştırabilir, meslek kurslarına yönlendirebilir, ihtiyaç duyuyorsanız iş bulma yöntemleri, nerelere başvurulacağı vb. konularda bilgi paylaşımında bulunabilirler.

VIII. BÖLÜM

Hangi kurumlardan destek alabilirim?

52) Belediye ve kaymakamlıktan destek alabilir miyim?

Belediyeler ve kaymakamlıklar ihtiyacımız olan desteği nereden ve nasıl bulacağımız konusunda bizi ilk elden bilgilendirmesi gereken kurumlardır. Gerktiğinde belediye ve kaymakamlıklara giderek başvurumuzu yapabiliriz. Bu kurumlar kendi olanakları ve sınırları dahilinde belirli bir süre içinde bizi bilgilendirmekle, alabileceğimiz destekleri, adresleri, irtibat bilgilerini bizimle paylaşmakla yükümlüdürler.

4 Temmuz 2006 tarihli Çocuk ve Kadınlara Yönelik Şiddet Hareketleriyle Töre ve Namus Cinayetlerinin Önlenmesi için Alınacak Tedbirler başlıklı Başbakanlık genelgesi kaymakamlık, valilik, belediye gibi kurumlara kadına yönelik aile içi şiddetle ilgili bilgilendirme, rehberlik yapma gibi sorumluluklar yüklemiştir.

Bulduğunuz bölgedeki yerel veya merkezi birimlere başvurarak öncelikle verebilecekleri desteği öğrenebilir, kendi ihtiyaçlarınızı belirterek doğru adreslere yönlendirilmenizi talep edebilir, ihtiyaçlarınızın kayıt altına alınmasını isteyebilirsiniz. İhtiyaçlarınızın kayıt altına alınması aynı zamanda bu kurumlar nezdinde görünür olmaları anlamına gelecektir.

53) Bana destek verebilecek başka örgütlenmeler var mı?

Sizin ihtiyacınıza uygun destek birimlerini bulabilmek için kaymakamlık, valilik ve yerel yönetimlerin yanı sıra bulunduğunuz bölgenin Sosyal Hizmetler Çocuk Esirgeme Kurumuna (SHÇEK) başvurarak sosyal hizmet uzmanlarından destek alabilir, bilgi paylaşımı talep edebilirsiniz. Ayrıca kadın dayanışma merkezleri de size destek vereilecektir.

54) Sakatım, çalışmıyorum. Devletin herhangi bir desteği var mı?

Yönetmeliklere göre kendisine düşen ortalama aylık gelir bir aylık net asgari ücret tutarının 2/3'ünden daha az ise bakıma muhtaç engelliler bakım hizmetlerinden, ya da bakım karşılığı verilecek ücretten yararlanır. Bu destekten yararlanacak engellinin ağır engelli olduğunun, hayatını başkasının yardım ve bakımı olmadan devam ettiremeyecek durumda olduğunun tespiti gerekir. Bunun tespit edilebilmesi için SHÇEK il ya da ilçe müdürlüklerine başvurulmalıdır. Başvuruda bulunduktan sonra SHÇEK yetkilileri tarafından bakım hizmetlerinin

kapsamı belirlenir. Engelli kişi SHÇEK merkezlerinden yatılı destek alabileceği gibi kendisine bakacak kişiye bu hizmeti karşılığında ücret verilebilmektedir.

2022 sayılı Kanunun uygulanmasında,

- Çalışma güçlerini yüzde 40 ile yüzde 69 arasında kaybedenler "özürlü",
- Çalışma güçlerini yüzde 70 ve üzerinde kaybedenler ise "başkasının yardımı olmaksızın hayatını devam ettiremeyecek şekilde özürlü" olarak kabul edilir.

55) Çocuğum zihinsel olarak sakat. Desteğe ihtiyacımız var. Ne yapabiliriz?

2022 sayılı yasaya göre 18 yaşını tamamlamamış engelli yakını bulunan TC vatandaşlarına aylık bağlanabilmektedir. Muhtaçlığın bir takım karmaşık rakamlarla tespiti (62. soruya bakınız) ve bakımın fiilen gerçekleştirildiğinin/gerçekleştirileceğinin yazılı beyanı gerekmektedir.

56) Çalışmak istiyorum, çocuğumu bırakabileceğim ücretsiz bir kreş var mı?

Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) özel kreş ücretlerini karşılayamayacak, maddi gücü yetersiz çalışan/çalışmak isteyen anneler için ücretsiz kreş desteği vardır. Bunun için bulunduğunuz ildeki SHÇEK'e başvurmalısınız.

57) Ücretsiz yararlanabileceğim meslek kursları var mı?

İŞKUR (Türkiye İş Kurumu), il ve ilçe belediyeleri, kaymakamlıklar, Valilik, halk eğitim merkezleri, üniversite ve vakıflar, bazı özel kuruluşlar dönem dönem meslek edindirmeye dönük kurslar açmaktadır. Bazı kurslar (İŞKUR kursları gibi) istihdam garantisi de sunmaktadır. Öncelikle bu kurumları sıkı biçimde izlemeniz gerekir. Başvurarak bilgi alabileceğiniz gibi internet üzerinden de izleyebilirsiniz.

Kursların içeriği de kurum sayısı gibi oldukça fazladır. Seçim yapabilmek için aşağıdaki noktaları göz önünde bulundurmanızı öneririz.

Size uygun mu?

Bazı kurslar geleneksel olarak kadınların hizmet vereceği düşünülen alanlara yönlendirir. Hasta ve çocuk bakımı, dikiş, nakış vb. Öncelikle bunları yapmak isteyip istemediğinizi, becerilerinize uygun olup olmadığını düşünmelisiniz.

Size verilecek eğitimin kalitesi nedir?

Son dönemde özellikle uluslararası kuruluşlardan sağlanan fonlarla açılan çok

48 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

sayıda kurs bulunmakta, bazıları yeterli uzman, malzeme desteği sağlanamadığından eğitim kalitesi açısından tatmin edici bulunmamaktadır. O nedenle eğitimi kimin gerçekleştireceğini, öngörülen sürede size vaat edilenlerin gerçekçi olup olmadığını araştırın.

Bu eğitimin size sağlayacağı fırsatlar nelerdir?

En önemli iş garantisidir. Çok az sayıda da olsa bazı kurslar bu garantiyi sağlamaktadır. Eğer bu söz konusu değilse, o zaman size verilecek sertifikanın gerçekten işe yarayıp yaramayacağını araştırmalısınız. Son olarak edineceğiniz beceri iş bulmanızı gerçekten kolaylaştıracak mıdır? Örneğin nakış, boncuk gibi işler çok ucuza yaptırılabilen, alım-satım değeri oldukça düşük işlerdir. Dolayısıyla bunu öğrenmek için ayıracağınız zaman gerçekten verimli kullanılmış olmayacaktır.

58) Boşanmak istiyorum, ancak avukat tutacak param yok. Ne yapabilirim?

Yaşadığınız ilde bulunan baronun adli yardım bürosuna başvurarak avukat talep edebilirsiniz. Barolar nezdinde kurulan adli yardım büroları hukuki yardıma ihtiyacı olup avukatlık hizmetinden yararlanmak için maddi olanağı bulunamayanlara hizmet sunmaktadır. Başvuru sırasında istenen belgeler şunlardır;

- Muhtardan alınacak fakirlik belgesi,
- Muhtardan alınacak ikametgah belgesi,
- Nüfus cüzdan fotokopisi,
- Dava için gerekli belgelerin fotokopisi.

59) Ben ve çocuklarım ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilir miyiz?

Ücretsiz sağlık hizmeti alabilmeniz için herhangi bir Sağlık Kurumuna (SSK-Bağkur-Emekli Sandığı-Özel Sağlık Sigortası) bağlı olmanız gerekmektedir. Eşiniz bu kurumlardan herhangi birine bağlıysa onun sigortasından da faydalanabilirsiniz. Eğer herhangi bir sağlık kurumuna bağlı değilseniz, muhtardan alacağınız fakirlik belgesi ile birlikte yeşil kart başvurusunda bulunabilirsiniz. Yeşil kart ile siz ve çocuklarınız ücretsiz sağlık hizmetlerinden yararlanabilir.

60) Boşandım. Çalışmıyorum. Çocuğumun velayeti bana verildi. Babamın sağlık karnesinden kendim için yararlanabiliyorum. Çocuğumun sağlık sorunları için ne yapabilirim? Ona yeşil kart çıkarabilir miyim?

Çocuğunuz, velayeti sizde olsa bile babasının bağlı olduğu sağlık kurumunun hizmetlerinden yararlanabilir. Eğer babasının sağlık güvencesi yoksa bu du-

rumda çocuğunuz için yeşil kart çıkarmanız ve bunun için başvuruda bulunmanız gerekecektir. Babanızın sağlık karnesinden sadece siz yararlanabilirsiniz. Çocuğunuz ne yazık ki dedesinin sağlık karnesinden yararlanamamaktadır.

61) Çocuklarım için eğitim bursu var mı? Varsa bunları nasıl elde edebilirim?
Maalesef ihtiyacı olanlara sürekli eğitim desteği veren bir devlet politikası söz konusu değil. Kurumların da bu konudaki olanakları çok sınırlı. Özellikle şiddete uğrayan, tek başına çocuk büyümek durumunda kalan kadınların çocukları söz konusu olduğunda bütün yakıcılığı ile ortaya çıktığı gibi çocuklar için gerçekçi bir eğitim desteği ve buna yönelik devlet politikası talebi, emek örgütlerinin, insan hakları savunucularının gündeminde önemli bir yer tutmalı. Bazı sivil toplum kuruluşları bu açığı kapatmak için eğitim bursu vermekte. Bulduğunuz bölgenin kaymakamlığına veya valiliğine bağlı sosyal yardımlaşma vakıflarına başvurarak çocuklarınız için eğitim bursu sağlanıp sağlanmadığını öğrenebilirsiniz. Örneğin İstanbul Valiliği eğitim bursunu kendisine bağlı kaymakamlıkların sosyal yardımlaşma vakıfları aracılığıyla ihtiyacı olan vatandaşlara ulaştırmakta. Büyükşehir Belediyesi Sosyal Hizmetler Müdürlüğü de yeni öğrenim yılı başında bir defaya mahsus olarak “yetim, öksüz ve engelli” çocuklara eğitim bursu desteğinde bulunmaktadır.

Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği (ÇYDD), Tüvana Okuma İstekli Çocuk Vakfı (TOÇEV), Türkiye Eğitim Gönüllüleri Vakfı (TEGV) eğitim bursu veren dernek ve vakıflardan bazıları. Bazı bölge dernekleri de kendi memleketinden olan çocuklara eğitim bursu veriyor.

62) Mahallemizde yaşlı bir kadın var, bakacak kimsesi yok. Ne yapılabilir?
2022 sayılı yasada 65 yaşını doldurmuş, muhtaç, güçsüz ve kimsesiz kişiler aylık bağlanması öngörülmüştür. Bu kişi sosyal güvenlik kuruluşlarının herhangi birisinden gelir sağlamıyor olmalı, muhtaçlık durumu İl veya İlçe İdare Heyetlerinden alınacak belgelerle kanıtlanmalıdır. Hayatta buldukları süre içinde bu kişilere “300 gösterge rakamının her yıl bütçe kanunu ile tespit edilecek katsayı ile çarpımından bulunacak tutarda aylık” bağlanmaktadır. Bu kişiler 3 ayda bir maaş alıp devlet hastanelerinden ücretsiz olarak yararlanabilirler.

Yine 2022 sayılı yasaya göre 18 yaşından büyük ya da 18 yaşını tamamlamamış özürülü yakını bulunan TC vatandaşlarına aylık bağlanmaktadır. Ancak bunların muhtaç olduğunun bir takım karmaşık rakamlarla saptanması gerek-

50 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

mektedir. 1585 gösterge rakamının, memur maaşlarına uygulanan katsayı ile çarpımından bulunacak tutarda (01.07.2007 tarihi itibarıyla 1585 x 0,04835 = 76,63 YTL) aylık ortalama geliri bulunanlar muhtaç sayılmazlar ve kendilerine aylık bağlanmaz.

Engelli olması nedeniyle aylık talebinde bulunanlar, engellilik oranlarını 16.07.2006 tarihli ve 26230 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik" esaslarına göre alacakları Sağlık Kurulu Raporları ile kanıtlar ve bu raporlar yine 2022 sayılı Kanuna göre kurulan Sağlık Kurulunda incelenerek aylık talebi karara bağlanır. Aynı kanuna göre yukarıda açıklanan şartları taşıyan TC vatandaşlarının, aylık talepleri için üç adet fotoğrafları ve nüfus cüzdanları ile birlikte ikametgâhlarının bağlı bulunduğu defterdarlık veya malmüdürlüklerine başvurmaları gerekmektedir.

Faydalanmak için;

- TC vatandaşı olmak,
- Özürlü olmak,
- Herhangi bir işte çalışmıyor olmak,
- Herhangi bir sağlık güvencesi ve güvenceye sahip olmamak gerekmektedir.

Bu özelliklere sahip kişiler, bağlı oldukları İlçe Kaymakamlıklarına nüfus cüzdanı örneği (muhtardan tasdikli), üç resim ve dilekçe ile müracaat edeceklerdir.

Ayrıca kaymakamlıktan alınacak konuyla ilgili matbu evraklar doldurulmalıdır.

Gerekli evraklar:

- Tapu-mal bildirimleri belgesi
- Sağlık kurulu raporu için hastaneye sevk
- Vukuatlı nüfus cüzdanı kayıt örneği.

Belgelerin tamamlanmasından sonra kendilerine 2022 sayılı yasadan faydalanacaklarına dair kart verilecektir.

Haklar:

- Üç ayda bir maaş
- Devlet Hastanelerinden ücretsiz muayene (ilaç giderlerini kendileri karşılayacaklardır)
- Hastaneye yatarak tedavi oldukları takdirde, tüm hastane masrafları karşılanacaktır.

IX BÖLÜM

Güvenlik planı nedir?

63) Evi aniden terk etmek zorunda kalabilirim, ne yapmalıyım?

Şiddet görüyorsanız ve evinizi aniden terk etme olasılığınız varsa, şimdiden şu önlemleri almanızı öneririz:

- Sizin ve çocuklarınızın nüfus cüzdanları, sağlık karnesi, kira sözleşmesi, ehliyet, tapu gibi önemli belgeleri birarada ve kolayca bulabileceğiniz bir yerde tutma.
- Şiddet gördüğünüzü kanıtlayacak belgeler (rapor, fotoğraf, günlük, mektup vb.) varsa bunları da diğer belgelerin yanında bulundurma.
- Kendiniz ve çocuklarınız için birer kat yedek giysi hazırlama.
- Birikmiş paranız varsa, önceden bankada hesap açtırma.
- Size gerekeceğini düşündüğünüz tüm telefonları bir kenara yazma.
- Yanınızda bir telefon kartı bulundurma (Cep telefonundan aramak yapmak hem sizin ve cep telefonundan aradığınız kişinin güvenliğini tehlikeye atacaktır).
- Sığınak ya da da(ya)nışma merkezleri ile görüşürken, şimdiden gizliliğe azami özen gösterme.
- Geçici bir süre için yanında kalabileceğiniz kişilerin listesini çıkarma.
- Borç alabileceğiniz kişilerin listesini çıkarma.
- Evden aniden çıkma ihtimalini göz önüne alıp çocuklarla birlikte bir prova yapma.
- Yanınıza almanız gereken eşyaların listesini yapma (önemli belgeler, ilaçlar, çocukların sevdiği birkaç oyuncak, para, telefon defteri, telefon kartı, küçük satılabilir eşya ya da mücevher, resimler, şiddet kanıtları).

64) Şiddet göreceğimi hissettiğimde evde hangi önlemleri alabilirim?

- Şiddet görüyorsanız, size ilk elden destek verebilecek kişi ya da kişilere bundan söz etmiş olmanız gerekir. Böylece ihtiyaç duyduğunuzda onların polisi aramasını (bunun için aranızda bir parola olabilir) sağlayabilirsiniz.
- Tartışma başladığında mutfak ya da banyo yerine daha güvenli olan bir odaya gidebilirsiniz.
- Çocuklarınıza gerektiğinde sizi ya da sizin belirlediğiniz kişileri (aile üyeleri, yardım hattı ve diğer kişiler) nasıl arayabileceklerini öğretebilirsiniz.
- Çocuklarınızı okuldan, kurstan vb. almak üzere güvendiğiniz bazı kişilere bilgi ve yetki verebilirsiniz.

52 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

- 4320 sayılı yasa doğrultusunda koruma emri çıkarmışsanız, bazı kişilere eşinizin artık sizinle oturmadığını ve ikametgâhınıza yaklaşacak olursa polisi aramaları gerektiğini söyleyebilirsiniz.

65) Ayrıldığım eşim işyerinde beni sık sık rahatsız ediyor, ne yapabilirim?

- İşverenimize ve işyerindeki arkadaşlarınıza, durumunuzla ilgili bilgi verebilir, bu konudaki yasaları, şimdiye kadar sizinle ilgili yapılmasını sağladığınız uygulamaları anlatabilirsiniz.
- Gelen telefonların, size kontrollü olarak aktarılması için görevliden yardım isteyebilirsiniz.
- Avukatınızın ya da destek aldığınız merkezin işyeri yetkilileri ile görüşüp onların sizin dışınızdaki kaynaklardan da bilgilenmelerini sağlayabilirsiniz.
- İşe gelirken ya da dönerken farklı çıkışları, farklı yolları kullanabilirsiniz
- Alışveriş, çocukların okula bırakılması vb. gibi düzenli yaptığınız işlerin saatlerini, yerlerini değiştirebilirsiniz.

X. BÖLÜM

Tecavüze uğradım...

66) Tecavüze uğradım, ne yapmalıyım?

Yasal süreçlerin başlayabilmesi için hemen olayın meydana geldiği yerdeki polis karakoluna ya da mesai saatleri içindeyse bir dilekçeyle Cumhuriyet Savcılığına başvurmanız gerekir. Burada adli tıbbı ya da devlet hastanesine sevkinizi, böylece zaman geçirmeden fiziki ve psikolojik muayenenizin yapılmasını talep etmelisiniz. Bir başka seçenek de en yakın yerdeki hastaneye başvurmak, doğrudan muayene yapılmasını talep etmek, aynı zamanda hastane polisine durumu anlatmaktır.

Yasal yollara başvurmak konusunda henüz kesin karar vermemiş bile olsanız, bir sağlık kurumuna başvurarak muayenenizin yapılmasını ve olguların kayıt altına alınmasını sağlayabilirsiniz. Yasal yollara başvurmak konusunda henüz karar vermediğinizi doktorunuzla paylaşın.

Muayeneniz yapılmadan önce banyo yapmayın. Eğer oral yoldan bir zorlama olduysa dişlerinizi fırçalamayın. Çamaşırlarınızı yıkamayın. Muayeneniz sırasında olay esnasında üzerinizde olan kıyafetlerinizin paketlenerek kayıt altına alınması, kıl, kan ve sperm örneklerinin dikkatlice alınması, tırnak içlerinizdeki bulgulardan örneklerin alınması, vücudunuzun ilgili bölgelerinin fotoğrafının çekilmesi ve duruma göre başka işlemlerin dikkatlice yapılması gerekmektedir. Tecavüz suçu genellikle dört duvar arasında ve tanıkların bulunmayacağı ortamlarda işlendiğinden delillerin dikkatlice araştırılarak muhafaza edilmesi çok önemlidir.

Tecavüz söz konusu olduğunda orantısız güç kullanımı ve sindirmeye yönelik tehdit nedeniyle faille fiziksel bir mücadeleye girilmemiş olabilir. Bu da vücudunuzda herhangi bir darp-cebir izi olmasının önüne geçer. Bu durumda failin sizinle zorla birlikte olduğunu adli makamlar önünde ispatlamanız güç olacağı için ilgili sağlık kurumunda mutlaka psikolojik muayenenizin yapılmasını talep etmelisiniz. Çünkü tecavüz sonrasında yaşanan "travma sonrası stres bozukluğu" uzman hekim tarafından kolaylıkla saptanarak kayıt altına alınabilir.

67) Yakından tanıdığı bir erkeğin tecavüzüne uğrayan kadınların sayısı çok mu? Türkiye'de bunu açıkça ortaya koyabilecek araştırmalar ne yazık ki pek yok

54 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

ama dünyanın çeşitli ülkelerinde yapılan araştırmalar kadınların genellikle tanıyıp bildikleri erkeklerin tecavüzüne uğradığını ortaya koyuyor. Örneğin İngiltere'de 2002 yılında yapılan, tecavüz deneyimi yaşamış, yaşı 16 ve daha yukarıdaki kadınlara yönelik bir suç araştırmasında şu bulgulara ulaşılmış. Kadınların yüzde 45'i mevcut eşlerinin, yüzde 11'i daha önceki eşlerinin, yüzde 11'i çıkmakta oldukları erkeklerin, yüzde 16'sı aşına oldukları erkeklerin ve yüzde 10'u da daha önceki sevgililerinin tecavüzüne uğramış. Aynı araştırmaya göre yabancıların tecavüzüne uğrayan kadınların oranı sadece yüzde 8.

68) Tecavüze uğradım. 5 aylık hamileyim. Çocuğu doğurmak istemiyorum. Ne yapabilirim?

Tıbbi bir zorunluluk bulunmadığı durumda yasal kürtaj süresi 10 haftadır. Ancak Türk Ceza Kanunu'nun 99. maddesine göre, kadın mağdur olduğu bir suç (yani tecavüz) sonucu gebe kalmışsa ve süre 20 haftayı aşmamışsa, bu gebelik sona erdirilebilmektedir.

Dolayısıyla vakit geçirmeksizin uzman hekimler yoluyla hastane ortamında gebeliğinizin sona erdirilmesini sağlayabilirsiniz.

DESTEK ALINABİLECEK MERKEZLER

1) İL SOSYAL HİZMETLER MÜDÜRLÜKLERİ

ADANA

Döşeme Mah. Yeni Valilik Binası D.Blok 1.Kat
Seyhan Adana
0322.4588424 4588422
4588423

ADIYAMAN

Turgut Reis Mah. Hastane Cd. Mahalli İdareler
Binası No:3 Kat:3 Adıyaman
0416.2161082 2140547
2167693

AFYONKARAHİSAR

Bankalar Cad. - Sosyal Hizmetler ve Özel İdare
İşhanı Kat:5 Afyonkarahisar
0272.2131983 2131151
2136933

AĞRI

Erzurum Cad. Yeni Vilayet Binası Ağrı
0472.2152499 2152120
2152499

AKSARAY

Zafer Mah. DSİ Yanı Huzurevi Binası 68100
0382.2124678
2132365

AMASYA

Gümüşlü Mah. Gazi Cd. Vakıf İşhanı Kat:2
05100
0358.2184983 2181273
2186932

ANKARA

Atatürk Bulvarı Armağan İşhanı No: 76 Kızılay
0312.4186662
4259604

ANTALYA

Kışla Mah. 46. Sk. No:7 Antalya
0242.2487754 2434475 2442459
2434477

ARDAHAN

Kongre Cad. İl Özel İdare İşhanı Kat:2
0478.2115777
2113344

ARTVİN

Tarım Kredi Kooperatifi Merkez Artvin
0466.2121861 2121069
2121861

AYDIN

Zafer Mh. Pınarbaşı Mevkii 108.Sk. No:29
09100
0256.2145036 2150650
2253192

BALIKESİR

Hükümet Binası Zemin Kat 10100 Balıkesir
0266.2492973 2494293
2497877

BARTIN

Kırtepe Mah. Gümrük Sk. No:32 Merkez Bartın
0378.2273038 2271628
2273208

BATMAN

Hükümet Konağı B Blok Kat:2 72070
0488 214 27 42 2131645
214 66 22

BAYBURT

Şeyh Hayran Mah. Valilik Ek Hizmet Binası
Kat: 2 No:210 69140
0458.2114601 2115667
2118490

56 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

BİLECİK

Valilik Binası 11080
0228.2122037 2122034 2122035
2121940

BİNGÖL

Hükümet Konağı Kat:3
0426.2131540
2134980

BİTLİS

Selami Yurdan Cd. No:51 1300 Bitlis
0434.2265307 2265308
2265306

BOLU

Tabaklar Mah. Hattat Emin Barın Cd. No:36
Bolu
0374.2158176 2158177
2122935

BURDUR

Cumhuriyet Meydanı Özel İdare İşhanı Kat:3
Burdur
0248.2335328 2331841
2335328

BURSA

Alacamescit Mah. Tek Sk. No:1 Osmangazi
16020 Bursa
0224.2232329 2231936
2231418

ÇANAKKALE

Cevat Paşa Mh. Zübeyde Hanım Sk. Zafer
Evleri Yanı Çanakkale
0286.2175881 2171570
2123695

ÇANKIRI

Cumhuriyet Mah. Valilik Binası Kat:1 18200
0376.2122943 2132689
2122943

ÇORUM

Gazi Cd. Valilik Binası A-B Blok Kat:3
Yenişehir Çorum
0364.2246532 2240200 2246532
2240200

DENİZLİ

Dükkanönü Mah. İstiklal Cd. No:103 Denizli
20020
0258.2413458
2426872

DIYARBAKIR

Valilik Ek Binası (Eski Defterdarlık Binası)
Kat.3 Diyarbakır
0412.2243826
2243500

DÜZCE

Uzunmustafa Mah. Ova. Sok. No: 1
0380.5120932 5123340
5122108

EDİRNE

Türk Ocağı Cad. Dilaverbey Mah. Öz-er Market
Arkası No: 3 Edirne
0284.2127309
2148694

ELAZIĞ

İzzet Paşa Mah. Şehit İlhanlar Cd. Mehmetçik
Sk. No:23 Elazığ
0424.2181573 2336751
2181573

ERZİNCAN

Çevre Yolu Üzeri Şeker Fabrikası Yanı 100. Yıl
Atatürk Huzurevi Müdürlüğü Ek Hizmet Binası
0446.2143847 2148005
2148005

ERZURUM

Yönetim Cd. Hükümet Konağı 3.Kat
0442.2341541 2341543 2341547
2336516

ESKİŞEHİR

Sosyal Hizmetler Kampüsü Huzur Mah. Seher
Yıldızı Sk. 26060
0222.2174605 2174609 2174606
2174607

GAZİANTEP

Valilik Binası Kat:4 Şehitkamil Gaziantep
0342.2316522 2316521
2316520

GİRESUN

Valilik Binası C Blok Kat:2 28200
0454.2157535 2157536
2157537

GÜMÜŞHANE

Karaer Mah. Valilik Binası Kat:4 29100
0456.2135971 2131901
2135971

HAKKARİ

Bulak Mah. Valilik Binası Zemin Kat
0438.2119919
2117035

HATAY

Akevler Mah. M.Kemal Atahan Cd. No:2 31040
Antakya Hatay
0326.2161089 2140663
2135842

İĞDIR

Söğütli Mahallesi Polis Evi arkası Kültür
Merkezi Binası 2. Kat İĞDIR
0476.2271502 2270938
2260896

ISPARTA

Hızırbey Mah. Hastane Cd. Nabil Sk. No:92
Isparta
0246.2234940
2235743

İSTANBUL

Prof.Kazım İsmail Gürkan Cd. No:8 Çağaloğlu
(Ek bina: Eski Londra Asfaltı Çocuk Sitesi
Durağı Bahçelievler)
0212.5223697 5114275
5264449

0216.5899469 4271100
0216.5891911

İZMİR

Gazi Bulvarı No:97 Çankaya İzmir
0232.4415304
4415305

KAHRAMANMARAŞ

Mimar Sinan Mah. A.Türkeş Bul. No:78 46050
0344.2158647 2158645
2158647

KARABÜK

Yenişehir Mah. Çamlık Cad. Yücel Huzurevi
0370.4156151
4156890

KARAMAN

İmaret Mah. Anafartalar İlköğretim Okulu Yanı
144. Sk. 70100
0338.2140222 2137516
2140222

KARS

Orta Kapı Mah. Borsa Sk. Hükümet Konağı
No:1 Kat:3
0474.2126910 2126909
2125347

KASTAMONU

Saraçlar Mah. Araç Cad. No:28 Kastamonu
0366.2124262 2149218
2149217

KAYSERİ

Gevher Nesibe Mah. Tekin Sk. Kocasinan
Belediyesi Hizmet Binası Kat:3 38010
Kocasinan
0352.2213491 2213492
2213493

KIRIKKALE

Yaylacık Mah. Ulubatlı Hasan Cad. 17. Sk. No:
20 Kırıkkale
0318.2242725 2240719
2242337

KIRKLARELİ

Valilik Binası Kat:2 39100
0288.2143080 2143834
2144447

KIRŞEHİR

Kayseri Ankara Karayolu Üzeri Meteoroloji
Bölge Müdürlüğü Hizmet Binası 2/3-4 Kırşehir
0386.2621167 2621166
2621167

58 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

KİLİS

Ekrem Çetin Mahallesi Vali Güner Özmen
Bulvarı Kilis
0348.8132548
8145235

KOCAELİ

Kozluk Mh. Ruşen Hakkı Cad. Dut Sk. No:1
41200 İzmit Kocaeli
0262.3232007 3221791
3217074

KONYA

Öğretmenevleri Mah. Larende Cad. No: 13
Meram Konya
0332.3229858 3228441
3203448

KÜTAHYA

Valilik Binası Kat:3 43140
0274.2231836 2236351
2236354

MALATYA

Karakavak Mev. Özsan Sanayi Sitesi Karşısı
44110 Malatya
0422.2382040 2380063
2382947

MANİSA

Tevfikiye Mah. Karakol Sk. No:80 45020
0236.2311001
2318576

MARDİN

13 Mart Mah. Emniyet Müdürlüğü Arkası
Yenişehir 47100 Mardin
0482.2124479 2123795
2122139

MERSİN

Çankaya Mah. 4716. Sok. No:16 33070 Mersin
0324.2311255 2376107-08
2311255

MUĞLA

Şeyh Mah. İsmet İnönü Cd. No:23/A 48000
0252.2143157 2141240
2143157

MUŞ

Hükümet Konağı Zemin Kat No:24 49100 Muş
0436.2129056 2120667
2126555

NEVŞEHİR

Valilik Binası Zemin Kat
0384.2133821 2130583
2131247

NİĞDE

Şahinalı Mah. Terminal Cd. No:27 51200
0388.2323486 2323402
2323403

ORDU

Akyazı Mah. Org.İbrahim Fırtına Bul. No:36
0452.2339377
2335033

OSMANİYE

Raufbey Mahallesi Yeni Valilik Binası Kat 3
Osmaniye
0328.8250161 8250160
8250160

RİZE

Eminettin Mah. Valilik Binası Kat.2 53100 Rize
0464.2130404 2130398
2130399

SAKARYA

Atatürk Bulvarı ÇEK 2 İşhanı Kat:2 No:54
54100
0264.2773690 2773687
2736248

SAMSUN

Kale Mh.Osmaniye Cad. Himaye-i Etfal
Sk.No:13 55800
0362.4359192 4355945
4359192

SİİRT

Yenimahalle Hami Efendi Cd. No:49/ 51 56100
0484.2246649 2232277
2231216

SİNOP

Hükümet Konağı Kat:2 No:215 5700
0368.2604642 2615227
2615839

SİVAS

Akdeğirmen Mah. Kepenek Cd. Mavi Köşe Apt.
Sivas
0346.2242653 2211500
2233607

ŞANLIURFA

Atatürk Bulvarı Valilik Binası Kat:3 63100
Şanlıurfa
0414.3129486 3131161
3129486

ŞIRNAK

Şırnak İşmerkezi Özel İdare Üstü
0486.2162983 2161802
2162983

TEKİRDAĞ

Turgutlu Mah. Şehit Yüzbaşı Mayadağlı Cad.
No:40 59030
0282.2613451 2611288
2613451

TOKAT

Yarahmet Mah. Hızırhane Cd. No:6 60000
Tokat
0356.2125114 2141556
2121471

TRABZON

Valilik Binası C Blok Kat:2 61040
0462.2302134 2301974
2302134

TUNCELİ

Esentepe Mah. Nelson Mandela Cad. No:23
Tunceli
0428.2121277
2122067

UŞAK

Atatürk Mah. Köşk Sk. No:3
0276.2239827 2274133
2239012

VAN

Çarşı Mah. Cumhuriyet Cd. 5.Sk. 65100
0432.2121138 2151310
2142509

YALOVA

Yalı Cad. Valilik Binası Kat:2 77100
0226.8111104 8138999
8111104

YOZGAT

Yozgat Valiliği 3. Kat Yozgat
0354.2121047 2121307
2125505

ZONGULDAK

Meşrutiyet Mah. Bağlık Cd. Kadırga Yokuşu
No:14
0372.2520417 2520512
2521063

• SHÇEK Aile, Kadın, Çocuk ve Özürlü Sosyal Hizmet Danışma Hattı
Alo 183
183alo@shcek.gov.tr
• Hürriyet Aile İç Şiddet Kampanyası Acil Yardım Hattı
Tel: 0 212 656 96 96

2) BAĞIMSIZ KADIN KURULUŞLARI**ADANA**

• Akdam - Adana Kadın Danışma Merkezi ve Sığınma Evi
Çevreyolu Mimar Sinan Kültür Kompleksi Altı.
Pink karşısı
Tel: 0 322 352 42 13 - 3515152

ADİYAMAN

• Kamer
Atatürk Cad. Havuzbaşı Apt. 2/1 Belediye Karşısı
Tel: 0 416 213 42 21

AĞRI

• Kamer
Cumhuriyet Cad. Yavuz Mah. Buluş İş Merkezi.
5/10
Tel: 0 472 215 10 15

60 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

ANKARA

• Kadın Dayanışma Vakfı
Mithatpaşa Cad. No:10/11, Sıhhiye
Tel: 0 312 430 40 05 - 432 07 82

• Kirk Örük - Kadına Yönelik Şiddetle Mücadele
Kooperatifi
Gazi Mustafa Kemal Bulvarı, Saray Apt. 14/4
Kızılay
Tel: 0 312 433 49 87

ANTALYA

• Yerel Gündem 21 Antalya Kadın Meclisi
Konyaaltı Cad. Atatürk Parkı içi, No: 55
Tel: 0 242 243 69 92

• Antalya Kadın Danışma ve Dayanışma
Merkezi
Adres: Şarampol Cad. 106 Sokak Sezer Apt.
No:2 Daire:4 Akbank üstü
Tel: 0 242 248 07 66

ANTAKYA

• Antakya Amargi
Adres: Kışla Saray Mah. Saray Cad. Namık
Kemal Sk. No: 13 Kaçar İşhanı Kat: 3

BATMAN

• Batman Kamer
Adres: Aydın Aslan cad. Pınarbaşı Mah. No: 61
Tel: 0 488 213 96 77 Faks: 0 488 214 73 49

BİNGÖL

• Bingöl Kamer
Adres: Saray Mah. İşgören Otomotiv yanı
Temel yapı karşısı/Düzağaç
Tel: 0 426 214 50 01

BİTLİS

• Bitlis Kamer
Adres: Zeydan Mah. Apsal Ağa Sok. No: 1/4
Tel: 0 434 226 15 20

ÇANAKKALE

• Kadın El Emeğini Değerlendirme ve Kadın
Danışma Merkezi (ELDER)
Adres: Cevatpaşa Mah. Celal Atik Sk. Kent
Apt. K.1 D.2
Tel: 0 286 217 06 03

DIYARBAKIR

• Selis Kadın Danışmanlık Merkezi
Adres: Kurt İsmail Paşa 7. Sokak. Orkide Apt.
3/15
Tel: 0 412 224 77 28 - 224 67 99

• Diyarbakır Kamer
Adres: Ali Emir 3. Sk. Es-Sal Apt. 1/3,
Yenişehir
Tel: 0 412 224 32 45

ELAZIĞ

• Elazığ Kamer
Adres: İzzet Paşa Camii Arkası, Polatlar-2 İş
Merkezi Kat:4/4
Tel: 0 424 218 93 59

ERZİNCAN

• Erzincan Kamer
Adres: Cum. Mah. Sivas Cad. No: 32
Tel: 0 446 223 46 96

ERZURUM

• Erzurum Kamer
Adres: Demir Evler Gez Mah. 50.yıl Cad.
Dursunoğulları Apt. 2/4
Tel: 0 442 234 50 55

GAZİANTEP

• Gaziantep Kamer
Adres: Kavaklık Mah. A. Apaydın Cad. Park
Apt. 2/5
Tel: 0 342 336 83 30

HAKKARİ

• Hakkari Kamer
Adres: Gazi Mah. Hacı Tarık Aktaş Apt. Kat:1
No:1
Tel: 0 438 211 00 07

İĞDIR

• Iğdır Kamer
Adres: Topçular Mah. Yumoş Sok. İpek Apt.
Kat:1
Tel: 0 476 227 19 94

İSTANBUL

• Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı
Adres: Katip Mustafa Çelebi Mah. Anadolu Sok. No:23/ Daire:7-8 Beyoğlu
Tel: 0 212 292 52 31 - 292 52 32

• Şahmaran Kadın ve Araştırma Da(ya)nışma Derneği
Adres: Kayışdağyolu Cad. Oker Apt. No :26/8, İçerenköy/ Kadıköy
Tel: 0 216 573 7433

• Amargi Kadın Akademisi
Adres: Şehit Muhtar Mahallesi Küçük Bayram Sokak No:2 Kat: 4 Beyoğlu
Tel: 0 212 251 01 54

• Gözaltında Cinsel Taciz ve Tecavüze Karşı Hukuki Yardım Bürosu
Adres: Kuloğlu Mah. Turnacıbaşı Sokak, Fikret Tuner İşhanı, No:55/57 K.2 Beyoğlu
Tel: 0 212 245 45 93 - 0 212 245 45 94

• Gökkuşluğu Kadın Derneği
Adres: Şehit Muhtar Mah. Nane Sok. No:17 Kat:5 Beyoğlu
Tel: 0 212 244 83 00

İZMİR

• Ege Kadın Dayanışma Vakfı (EKDAV)
Adres: Halim Alanyalı İş Ham 3.Kat 316, Kemeraltı
Tel: 0 232 446 32 23

• Yerel Gündem 21 Aile İçi Şiddet Çalışma Grubu
Adres: 862 Sokak, No:4/502, Konak
Tel: 0 232 441 02 37 - 388 11 03/124

• İzmir Bağımsız Kadın İnisiyatifi
Adres: 853 Sokak Bilen İşhanı, No:27 Kat:5/511, Konak
Tel: 0 232 441 85 22
0 535 313 35 22

KARS

• Kars Kamer
Adres: Yusufpaşa Mah. Gazi Ahmet Muhtar Paşa Cad. No:74
Tel: 0 474 212 80 59

KİLİS

• Kilis Kamer
Adres: Aşit Mah. Salihoğlu Sok. No:12
kilisKamer@gmail.com

KOCAELİ

• KADAV - Kadınlarla Dayanışma Vakfı
Adres: Köseköy Yeni Adım Kadın Eğitim Kültür Sitesi, Köseköy Merkez / İzmit
Tel: 0 262 373 58 43

MARDİN

• Mardin Kamer
Adres: SSK Cad. Urfa Lokantası yanı Burç Apt. Zemin Kat No:21 Yenişehir / Mardin
Tel: 0 482 212 23 53

MALATYA

• Malatya Kamer
Adres: Kışla Cad. 3. ara Ekin Apt. Kat:2 No:4 Malatya
Tel: 0 422 324 05 67

MERSİN

• Bağımsız Kadın Derneği Kadın Dayanışma Merkezi
Adres: Mesudiye Mah. Fabrikalar Cad. No:110 Kat:2 D:3
Tel: 0 324 336 50 92

MUĞLA

• Muğla Kadın Dayanışma Evi
Adres: Karamahmet Mah. Sekibaşı Sk.
Tel: 0 252 212 60 18

MUŞ

• Muş Kamer
Adres: İstasyon Cad. Mavi İş Merkezi
Tel: 0 436 212 33 14

NEVŞEHİR

• Kapadokya Kadın Dayanışma Derneği
Adres: Atatürk Bulvarı Merkez İşhanı No:5/77
Tel: 0 384 212 34 51 - 0 535 657 99 38

SIIRT

• Siirt Kamer
Adres: Bahçelievler Mah. Hami Efendi Cad. Erden Apt.1/5

63 ERKEK ŞİDDETİNE KARŞI KADIN DAYANIŞMASI

ŞIRNAK

• Şırnak Kamer
Adres: Atatürk Mah. Atatürk Cad. Polis
Karakolu Yanı. 1/1
Tel: 0 486 216 50 70

ŞANLIURFA

• Yaşamevi Kadın Dayanışma Derneği
Adres: Bahçelievler Mah. 8. Sokak, Yılça Apt
Kat.2, No:5
Tel: 0 414 315 17 25

• Şanlıurfa Kamer
Adres: Bahçelievler Mah. 1. Sok.
Tel: 0 414 313 95 56

TUNCELİ

• Tunceli Kamer
Adres: Moğoltay Mah. Kıbrıs Sok. Kur Apt. 2/4

• Anafatma Kadın Derneği
Adres: İtfaiye Binası yanı, No: 1
Tel: 0 428 212 26 78

VAN

• Kadın Derneği (Vakad)
Adres: Sihke Cad.100. Yıl İş Merkezi, B Blok 1/6
Tel: 0 432 214 90 15

• Van Kadın Derneği Kadın Danışma Merkezi
Adres: Sihke Cad. 100. Yıl İş Merkezi A Blok
2/49
Tel: 0 432 214 4587

• Van Kamer
Adres: İskele Mah. Karmen Çiçekçilik Yanı.
Evrım Apt. 2. Kat No:33

BAROLARIN KADIN HAKLARI KOMİSYONLARI

ADANA

• Adana Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
Tel: 0322 351 21 21

ADİYAMAN

• Adıyaman Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0416 216 13 51 - 216 16 54 - 216 23 43

ANKARA

• Ankara Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
Kadın Danışma Merkezi
Tel: 0 312 311 51 15

AYDIN

• Aydın Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 256 225 13 47 - 212 98 43

BURSA

• Bursa Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
Tel: 0 224 272 11 94 - 251 66 06

ÇANAKKALE

• Çanakkale Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 286 212 46 66 - 212 71 71

DENİZLİ

• Denizli Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 258 377 11 99

DIYARBAKIR

• Diyarbakır Barosu Kadın Hakları Danışma ve
Uygulama Komisyonu
Tel: 0 412 224 44 41

EDİRNE

• Edirne Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 284 225 10 55

ELAZIĞ

• Elazığ Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 424 212 68 82

ERZİNCAN

• Erzincan Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 446 214 10 42 - 214 20 39

ESKİŞEHİR

• Eskişehir Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
Tel: 0 222 231 18 07

GAZİANTEP

• Gaziantep Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 342 232 52 90 - 232 71 72

GİRESUN

• Giresun Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 454 215 76 56-57

HATAY

- Hatay Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 326 215 18 77

İSTANBUL

- İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi - Avrupa yakası
Beyoğlu Tel: 0 212 292 77 39 - 293 00 45
Bakırköy Tel: 0 212 583 12 33
- İstanbul Barosu Kadın Hakları Uygulama Merkezi - Anadolu yakası
Kadıköy Tel: 0 216 414 68 53 - 414 68 43
Kartal Tel: 0216 352 53 95

İZMİR

- İzmir Barosu Kadın Komisyonu
Tel: 0 232 463 00 14
- İzmir Barosu Aile İçi Şiddete Karşı Çalışma Grubu
Tel: 0 232 465 34 25

KAHRAMANMARAŞ

- Kahramanmaraş Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 344 212 33 91 - Dahili: 273

KAYSERİ

- Kayseri Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 352 222 27 34

KIRKLARELİ

- Kırklareli Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 288 214 13 16

KOCAELİ

- Kocaeli Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 262 324 56 56

KONYA

- Konya Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 332 356 00 18 - 356 00 83

MANİSA

- Manisa Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
Tel: 0 236 231 89 35 - 0 236 231 16 77

MERSİN

- Mersin Barosu Kadın Hukuku Komisyonu
Tel: 0 324 231 31 27 - 231 19 65

ORDU

- Ordu Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 452 233 12 30 - 214 01 37

SAMSUN

- Samsun Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 362 432 14 45 - 431 15 61 - 431 39 70
0 362 431 15 61

ŞANLIURFA

- Şanlıurfa Barosu Kadın Komisyonu
Tel: 0 414 313 28 28

SİVAS

- Sivas Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 346 221 51 78

TEKİRDAĞ

- Tekirdağ Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 282 261 12 83

TRABZON

- Trabzon Barosu Kadın Hakları Komisyonu,
Tel: 0 462 322 57 00 - 322 58 00

ZONGULDAK

- TÜBAKKOM - Karabük Barosu Kadın Hakları Komisyonu
Tel: 0 372 424 17 78 - 415 38 88

TRAVMA MERKEZLERİ

İSTANBUL

- İstanbul Üniversitesi
İstanbul Tıp Fakültesi
Psikiyatri Anabilim Dalı
İstanbul - Psikososyal Travma Programı (İst-PSTP)
Tel: 0 212 414 20 00

KOCAELİ

- Kocaeli Üniversitesi
Psikiyatri Anabilim Dalı
Ruhsal Travma Birimi
Tel: 0 262 303 70 79
0 262 303 75 05